

Jó Szerencsét

Műszaki, Bányászati és Kohászati Heti Szaklap.

Szerkeszti: **Litschauer Lajos,**
kir. bányatanácsos.

Megjelenik minden vasárnap. =

Előfizetési ára: egy évre 12 kor.

Az előfizetés megkönynyítésére havi egy

(1) koronás részleteket is elfogadunk. —

A megrendelésre vonatkozó aláírások egy

évre kötelezők.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Telefon:
Selmeczbánya. 4-5. sz.

Jőjjön, győzdjék meg, hogy az IRINYI-OLAJFÜTŐ

fűtőképessége, teljesen korom és koks-z-mentes,

szagtalan és tökéletes égetése minden versenyt felülmúl. Mindenféle vas- vagy cserép-kályhába és konyhatűzhelybe a legcsekélyebb átalakítás nélkül, mint valami kis fiók, betoltható. A szénfűtésnél sokkal olcsóbb. Legkényelmesebb fűtési mód. Tetszés szerint szabályozható. A gázfűtés összes előnyeit nyújtja. Saját szabadalmunk és gyártmányunk. **Ára: 30 kor.**

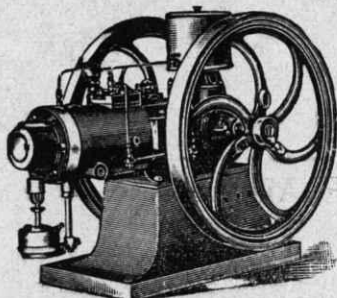
Gőzkazánokhoz, lokomobilokhoz

és mindenféle ipari, gazdasági célra és központi fűtésekhez
:: való Irinyi-olajfűtőkről kívánatra árajánlással szolgálunk. ::

„IRINYI” Olajfűtő és Lámpa Gyár

Budapest, VII. ker., Akácfa-utca 45. sz.

Képviselőket és ügynököket országszerte keresünk.

WOHANKA - FÉLE nyersolajmotorok és lokomobilok

Üzemköltségek nagy-
ság szerint $1\frac{1}{2}$ - 2
fillér óránként és ló-
erőnként. ∴

Nincs robbanó- és tűz-
veszély!

Minden pénzügyőri ellen-
őrzés és engedély nélkül.

WOHANKA és TÁRSA Budapest,
V., Váci-körút 76.

MARX ÉS MÉREI

tudományos műszerek gyára

BUDAPEST, VI. KERÜLET, BULCSÚ-UTCZA 7.

GYÁRTANAK: SAJÁT GYÁRTELEP.

saját telepükön mindennemű bányászati-műszert, theo-
dolitot, mérőléczeket, mérőszalagot, fessmérőt,
hőmérőt, vízszinmérőt, őrellenőrző órákat.

16 HP.

100 munkás.

Magyarország ezirányu legnagyobb gyára.

Magyar Siemens-Schuckert-Művek BUDAPEST, V. KERÜLET, LIPÓT-KÖRUT 5. SZ.

Készít: teljes erőátviteli és világítási telepeket bányák részére;
villamos bányavasútnak, szállítógépeket, szivattyúkat, szellőztető-
ket, világítótesteket, kőzetfúrógépeket és mindennemű különle-
ges bányaberendezéseket.

Bányaajtishti, bányafelügyelői és tőrmesteri állásra ajánlhatunk gya-
korlati szakembert, aki kisebb bányamérői munkák teljesítésére és tőr-
képezésére is alkalmas. Kérdezősködésekre (10 filléres postajegy elle-
nében) „1601. K” jelige alatt a címet megadja a szerkesztőség. 2-4.

JÓ SZERENCSET

MŰSZAKI, Bányászati és Kohászati heti szaklap.

III. évfolyam.

49. szám.

1910. szeptember 4.

Szerkeszti:

LITSCHAUER LAJOS

kir. bányatanácsos.

Szerkesztőség és

Telefon:

o kiadóhivatal:

Szerk.: 4.

Selmeczbánya

Kiadóhiv.: 5.

Nyomda: 29.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ára: egy évre 12 K.

Az előfizetés megkönnyítésére havi 1 K részleteket is elfogadunk. A megrendelésre vonatkozó aláírások egy évre kötelezők.

TARTALOM: Nyolczvan év Magyarországi bányamívelés technikájának történetéből. — Szemle. Bányamívelés. — Gépészet. — Technológia. — Vegyesek. — Közgazdaság. Közgazdasági hírek. — Új vállalatok. — Osztalékok. — Piaci hírek. — Hírek. Személyi hírek. — Híradások. — Bányahatósági ügyek. — Bányászegyesületek. — Vegyes hírek. — Hírek a külföldről. — Munkásügyek. — Balesetek. — Közlekedés. — Irodalom. Lapszemle. — Különlélek.

A közlemények csakis a forrás megjelölésével vehetők át.

Nyolczvan év Magyarország bányamívelésének és a bányamívelés technikájának történetéből.

Emléklapok I. Ferencz József király életének történetéhez.

Minden jog fenntartva.

(Folytatás a 915. oldalhoz.)

1838. Csolnokon a szénterület bérletét Miesbach Alajos veszi át. — Marosujvárott a József-akna körül az elgátoló munkálatok már 8 öl mélységet érnek el; az elgátoló akna száma: 46. E védőmunkálat évente 20000 forintba kerül. — Mogyoróson, Miesbach Alajos veszi át a szénterület bérletét. — Selmeczbányán a bányászat legfőbb vezetője: Svaiczter Gábor cs. k. udvari tanácsos. — Verespatakon, az Orlai Szent Kereszt altáró művelésével a bányatársulat felhagy, mert az üzem költségeit nem bírja el.

Trigger víz alatti bányüzemekben és sívó homokban a nyomott levegőt ajánlja segítőszerrül. — Prideaux a fúrtlyukak mélyítésére, égő durranógázt ajánl, a melynek segítségével 2 perc alatt $\frac{1}{4}$ hüvelyknyi mélyedést éget ki a kőzetben. — Sopwith, izometrikus bányatérképek szerkesztését javasolja. Róbert, Klaus és Schanz, a folyosóknak és táróknak, fúró- és robbantó munkával való továbbítását ajánlják munkáikban. — Bruckmann: »Anleitung zur Anlage artesischer Brunnen« című munkája megjelenik. — C. Hartmann Dr. »Der inneren Gebirgswelt Schätze und Werkstätten, oder gemeinfassliche Darstellung der Bergbaukunde« című művének megjelenése (Stuttgartban). — Mohs Fr. »Anleitung zum Schürfen« című munkája (Bécsben) elhagyja a sajtót.

— Sternberg gr. »Geschichte der Berggesetzgebung in Böhmen« című munkája meg jelenik.

1839. *Csetneken* a pestis dühöng. — *Iglón* a Felsőmagyarországi bányapolgárság közgyűlést tart, a melyen 113 üzemben levő bányának 46 küldöttje megjelent. A kohóknak ekkor előterjesztett jelentéséből ki-tűnik, hogy a Főnix-kohóban 140563, a Georgs-kohóban pedig 55094 mázsa sárgaérczet (Gelferz) váltottak be úgy, hogy a Főnix-kohónak 35588 ft, a Georgs-kohónak pedig 16893 ft. kohónyeresége volt, pedig akkor a tetemesen felszaporodott érczkészletek miatt a szenet távol vidékről és drága pénzen kellett hozatni. A közgyűlésen, többek között javaslatot tesznek nemcsak a pénztár kezelése és a könyvelés vezetése ügyében, hanem egy társpénztár és egy bányafelőri iskola alapítására nézve is, — végre pedig a Főnix-kohó 1352 ft. költséggel iskola-épületet emel, mire Andrassy gróf a tanító fizetésének céljaira 500 forintot adománnyoz. *Juszko-Volyán* valamint a Barkóczy és Csáky-féle, birtokterületeken kőszén kutatnak. — *Körmöczbánya* altárójára vonatkozólag a selmeczbányai főbányagrófi hivatal felterjeszti december 19-én, a terveket és költségvetéseket. Az altáró hosszúsága 6557 selmeczi ölben, építésének költségei 543640 ftban lettek megállapítva. — *Maros-ujvárott* a sótermelést évi 800000 bécsi mázsára kívánják fokozni. A szállítás, mind a három aknán esti 10 óráig van naponta üzemben. — *Petrósz-on* a vasmű igen jelentékeny. — *Selmeczbanán* a bányászat legfőbb vezetője Svaiczter Gábor cs. k. udvari tanácsos. — *Sóóvárrott* kigyulladt a Ferencz nevű sófőzőház. — *Steierlakon* két oraviczai vállalkozó szerződést köt a gerlistyei bányák kiaknázása végett. A szerződés kikötött időtartama 12 év; az évi bérletösszeg 871 ft. és az eladott kőszén minden mérője után 2 kr. p. p. — *Tokodon* a szénbányászat, a véletlenül felfedezett szénkibúvások nyomán megindul. — *Úrvölgyön* a Ludovika-akna lemélyítését befejezik. Az akna mélysége 179 öl. — *Vaskohon*, a vashámorban 1500 mázsa vas készül, melynek mázsáját, helyt 17 frtjával értékesítik.

Pasley az ékkel való fojtást gyakorlatilag keresztül viszi. Javaslatára Angolország egynémely bányájában vaskúpokat használnak fojtásul. — Freibergben halcsontból való ürtüket használnak. Triger a robantó töltéseket 3 atm. nyomásra öszszesajtott levegőben süti el. — A sinutakon való bányászati szállítás témáját először Grimm-nél találjuk bővebben kifejtve. Grimm ugyanis az ez évben Wien-ben megjelent *Anleitung zur Bergbaukunde* című könyvében a dorongpályákon járó fatengelyes és fakerekes nagy csilléket (Riesenhunt) és az ezekkel való szállítást említi és tárgyalja (a 128 és köv. oldalakon). A dorongpályákon futó ezen óriás csillékkal való szállítás lehet a sínutakon való bányában szállítás ősalakja. — Triger a sűrített levegőt, súlyeszttve mélyített aknák biztosító falainak javítása közben, Chalannes mellett

először alkalmazza. Trasenter, fabetét nélkül való falazott cuvelage-t használ. Motte, arkimédesz-féle csavart használt, a bányászati szellőztetés céljaira. Egyenes szárnyú ventilátorokat kezdenek építeni. — Bleibergen, Kommern mellett, gőzzel hajtott zúzóművet építenek. — Grimm I. »Anleitung zur Bergbaukunde« (Wien), és Freiesleben »Der Staat und der Bergbau« című, feltűnést keltett, közgazdaságilag fontos munkájának megjelenése. — Casaux, a lővőpornak minákban való hatásáról értekezik.

1840. *Drenkován* a bányászkodás megindul. *Eibenthalban* a szénbányákat üzembe veszik. — *Eperjes* vidékén az antimonérczbányászatot, a mely a József-tárói műveletek tanúsága szerint még az ék- és kalapács-munkája idejében volt üzemben, részvénytársulat veszi művelés alá. — *Iglón* a Felsőmagyarországi bányapolgárság közgyűlésén a városok kiküldöttjein kívül 130 bányának 42 képviselője van jelen. Alelnöknek megválasztják Trangons Lajost, ülnökökké: Probstner Andrást, Máriássy Mihályt, Melczer Samut és Koczok Józsefet. — *Márosújvárott* az V. bányaosztályban, a 6 öltre való kiszélesítést befejezik. A III. bányaosztály 60 öl mélységen alúl való lefejtését, fenékvíz előtörésétől való félelem miatt abba hagyják. — *Pécsett* ez évben több mint 21 polgárnak van köszénbányája, a bányák rendszeres üzéséhez megkívánt tőke azonban hiányozván, az őszeses termelés alig több 90000 mázsánál. — *Ruda* bányászata 700 embert foglalkoztat. — *Sajóvárkonyban* a bányaművelés a Hagymás völgyben telepített tárószerű művelettel, a Sándor-bányával indul meg. A bánya a Hangony-völgy felső fekvetére van telepítve. Az üzem a gr. Andrassy Manó elnöklése alatt megalakult »Felsőmagyarországi bányatársulat« vezetése alatt áll. — *Salgótarjában* a szénbányászat megindul. — *Selmeczbányán* Svaiczter Gábor cs. k. udvari tanácsos, a kincstári bányászat legfőbb vezetője. *Steierlakon* a gerlistyei szenterületben aknát mélyítenek le; az aknába vízi-kereket építenek be. — *Szarkáson* előzetes kutatás után feltárják a széntelepeket. A bányászat Weissenberger Gáspár bérlete. — *Szilágymegyében* a Halmosd-Rézerdő határrészben, a Valea-Terui (Ternapatak) északkeleti ágán áthaladó út mentén vízzel telt pinczét találnak, a mely hajdan, állítólag rézhámor raktára volt. — *Vashegyen* a rendszeres bányaművelésnek még nyoma sincsen. A vidék jobbágy lakosai robotjukat vaskőfejtéssel is végezhetik.

A Felső-tó vidékén a rézérczbányászat megindul. — A St Marie aux Mines és a Rheinbreitenbach rézérczbányászatokat újra üzembe veszik. — Michiganban és Wisconsinban (Észak-Amerika) ezüst és rézérczbányászatok keletkeznek. — A szabadon eső szerkezetek alsó részének beakasztás közben való rögzítését először Klečka alkalmazza Csehországban. — Lankowitzon, forgó-fúrással állítják elő a fúrólyukakat. — Dr. Mayer I. B. igen behatóan értekezik már a bányakocsik-

ban való szállításról s német kocsikat és angol kocsikat, ember-erővel és lóerővel való bányában szállítást, dorongpályákon és sínutakon futó bányakocsikat különböztet meg. A szellőztetést a levegő áramlásának ágakra osztása által tökéletesíti Buddle jun., Angolország szénbányáiban. Combes hajlított szárnyakkal bíró ventilátort szerkeszt. »R. Editto relativo alle Miniere della Sardegna« kiadása. Mayer B. I. Dr. »Versuch einer Encyclopedie der Bergbaukunst« (Coblenz) című munkája megjelenik. Ch. Combes: »Traité complet de l'Aérage des Mines« (Bruxelles) című művének megjelenése.

1841. *Bélabányán* a Tabakshügel nevű domb külső műveletei állítólag igen jól jövedelmeznek. — *Iglón* a Felsőmagyarországi bányapolgárság közgyűlésén, a zárószámadásokból, a melyeket Nádler kohógondnok előterjeszt kitűnik, hogy a Phönix- és a Georgs-kohónak 8726 mázsa réz beváltása mellett 60342 ft. tiszta nyeresége volt. — *Körmöczbánya* Nándor altárójának hajtását az udvari kamara január 21-én engedélyezi s elrendeli, hogy a munkálatokra évenként 80000 forintot felhasználva, 20 év alatt befejeztessék. — *Marosujvárott*, Zechentmayer a sóügyi igazgató. Az V. és VI. sz. bányákban a sót frikciós géppel bocsátják le a régibb bányákba. — *Rudán*, a Bárza-völgyben, a Victor-altárót telepítik. — *Selmeczányán* Svaiczter Gábor cs. k. udvari tanácsos a bányászat legfőbb vezetője.

Grenelleben, Páris mellett, merev (70000 kg. súlyú) rudazattal 547.6 m mélységig fúrnak le. A fúrás munkát 1833-ban kezdték meg. — Degoussée vascsövekből álló rudazatot hoz ajánlatba mélyfúrásokhoz és eszméjét Franciaországban szabadalom védelme alá helyezi. — Würth, új fojtó-eljárást hoz javaslatba. — Loamnak a cornvalli rendszer szerint tervezett beszálló gépein a szálló padozatok szorososan csatlakoznak egymáshoz és a rudazatok közébe vannak szerelve. (A régi harci beszálló gépek szálló pallói 26—32 cm. távolságban vannak egymástól. A rudazatok egymástól 70 cm. távolságban függenek. Az egyszeri megemelés vagy szállás magossága 100 és 400 cm. között van, az emelések percenként való száma: 6—10). — A »Berg- und Huettenmaennisches Jahrbuh der k. k. Bergakademien zu Příbram, Leoben und Schemnitz« című évkönyv első évfolyamának megjelenése. — A »Berg- und Huettenmaennische Zeitung« Freibergben megindul. — G. Hagen »Handbuch der Wasserbaukunst« (Königsberg) című munkája megjelenik. — G. Tunner »Versuch einer Anleitung zum Schürfen nach Fundstufen« című a kutatást tárgyazó jeles munkája megjelenik a »Jahrbuch der montanistischen Lehranstalt zu Vordernberg« című bányászati évkönyvben.

1842. *Akna-Sugatagon* a Julianna-Anna-Erzsébet bányák talpát a betóduló vizek előntik, mire a műveléssel felhagynak és a víz beszakadása okának felderítése végett tárókat és vízi árkokat létesítenek,

amely munkálatok azonban nem járnak a kívánt sikerrel. A Mihálybányában kutató vájásokat és keresztbe járó folyosókat hajtanak, de csakhamar szivárgások és a menyezet beszakadása folytán, a továbbnyomozás munkájában megakadnak. A betört vizeket felfogni és kiemelni azonban sikerülvén, a bánya főtalpán új vágótereket nyitnak meg. — *Alsó-Metzentzében* a »Teschler-Gedeon-Parl és társai« cég alakul a mely a külföldön is jó hírnevet szerez a magyar vasgyártmányoknak. — *Marosujvárott* a hatodik bányaosztály megnyílik. A munkálatokat Münstermann bányagyakornok vezeti. Nagy készletek miatt a só fejtését korlátozzák. — *Nagyágón* feltárják a Longin területet, a mely hosszú ideig főtámasza a bányászatnak. — *Selmeczbányán* Svaiczter Gábor cs. k. udv. tanácsos, a bányászat legfőbb vezetője.

Ebert fűrómester a mélyfűrólyuk zsomptalpán heverő és a fűrás munkáját zavaró vasdarabok és vésőtörek felszedésére és kiemelésére póklábalakú fűrófogókat hoz javaslatba. Kurz felőr Clausthalban saját találmányú lövőszerszámjával (fából való töltőveszszők és ürtük, felül vassal szerelve) kísérletezik. — Sivó kőzetben a vájóvég biztosítására ékelést használnak a La Louvière bányában. — K. G. Kind *Anleitung zum Abteufen der Bohrlöcher* (Luxenburg) című munkája megjelenik.

1843. *Iglón* a Felsőmagyarországi bányapolgárság közgyűlésén forgalmi tőke czímen 400000 ft. kölcsön felvételét határozzák el; a kölcsönüzlet foganatosításával Andrássy grófot bízzák meg. — *Marosujvárott* drótkötelekkel kísérleteznek. — *Nagyág* tellurérczei között Petz felfedezi a tellurezüstöt. — *Rézbányán* ezüstérczeket találnak, melyekről Rammelsberg kémiai elemzés útján kimutatja, hogy tellurezüst. Az 1815-ben új reménykedéssel megkezdett bányamívelést, vízbetörések rendkívül megnehezítik. — *Selmeczbányán* vízoszlopos szállítógépet építenek és kínai mélyfűró-módszerrel dolgoznak. A bányászat vezetője Svaiczter Gábor cs. k. udv. tanácsos.

Oeyenhausen Degousée-féle csőves fűrórudazatot használ a Neusalzwerken tervezett mélyfűrás számára. — Thomson a villámos gyújtótelepet levegőt át nem bocsátó szekrénybe zárja. — Schmiedhuber kipróbálja a villámos gyújtásnak, kis töltésekre való alkalmazhatóságát. Az ékeléssel kapcsolatos cseglyekarómunkát a Louvière bányán és Engisben (Bassin du Centre) előnyösen alkalmazzák. — Differential-szivattyúkat Kirchweger szerkeszt legelőször. — Stegmayer C. »Grundriss einer populären Bergwerkskunde zum Selbstunterrichte« (Wien), és A. Rost »Die deutsche Bergbohrschule« (Thorn) című munkák megjelenése.

1844. *Marosujvárott* a bányákba betörő vizek elvezetésére, melyekről Zechentmayer azt tartja, hogy nem a Marosból szivárognak be, a Bácsza hegy alján, vizet levezető árkot ásnak. — *Nagyágón* egy, a Ferencz-bánya alá hajtandó legmélyebb altáró tervezetével foglal-

koznak. Ezen új altáró Franzenau terve szerint Felső-Csertés völgyében, mint a legnagyobb fejtő-magosságot ígérő helyen lett volna megindítandó, — és nyugot-keleti iránynyal, a Hajtó-hegy alatt elvonuló ereket vágta volna keresztül. — *Offenbányán* Debreczeni kincst. tanácsos kísérleteket végez a nyers-réz kiluzozására. — *Rudán* a bányamívelés 23000 p. ft. tiszta jövedelemmel zárja számdásait. — *Selmeczbányán* Svaiczter Gábor cs. k. udv. tanácsos vezeti a bányászatot. — *Steierlak* területén 1830-tól eddig 26 bányamezőt, — jelöltek ki magánosoknak. 1830-tól összesen 131594 *t* kőszentet termeltek. Ezen év termelése 12500 *t*. Az állam újra megszünteti a bányamezők magánosok részére való kiadását és a benyújtott folyamodások közül csak 18-at méltat figyelemre, de a most kiadott bányamezőkre nézve 18 ölben (37.92 *m*-ben) szabják meg a mélységet. Magánosok kezén van 53 bányamező. A lakosok száma: 837., a lakóházak száma 145.

Bányatörvényjavaslat készül 139 cikkelylyel, melyet az országgyűlés ugyan elfogad, de szentesítő záradék nélkül kerül vissza a királytól.

Kind K. G. szabadon eső szerkezetét először alkalmazzák és segítségével 715 *m* mélységig hatolnak le. — Combes az aknák fúrva mélyítését, Kindermann és Honigmann eljárásainak felelevenítésével újra javaslatba hozza. — A bányászati munkáknak szakmányban való bérezését általánosítják. — Brunton azon tervvel lép fel, hogy fúrókalapácsokat kellene a bányákban használatba venni és, hogy ez által egy időben a bányákat is szellőztetni lehetne. Combes forgó kőzetfúrógép alkalmazásáról tesz említést. Freibergben a Bickford-féle gyújtósínórokat behatóan kipróbálják; ugyanott a levegő-kompreszsiók megakadályozása végett üreges ürtűket vesznek használatba. Courberaise a mészkőben fúrt lyukakat, nagyobb ronbbantó hatás elérése czéljából, sósavval, palaczkyszerűen kitágítja. — Angolországban és Franciaországban pléh-henger kuvelazsét kezdenek használatba venni. Bányatűzek elfojtására, az égést nem tápláló gázok bevezetését kezdik alkalmazni. — Burat—Hochmuth a bányavasutak és közönségesen használt bányakocsik szokásos alakjainak leírásán kívül, még különleges bányakocsi-alakokat és függő szállító-pályákat is mutat be könyvében. — Burat »Angewandte Geognosie, oder das Auffinden und der Bau nutzbarer Mineralien« czímmel francia nyelven megjelent eredeti munkáját: Krause H. és Hochmuth, német nyelvre lefordítva (Berlin) kibocsátják. Combes Ch. »Handbuch der Bergbaukunst« czímmel francia nyelven megjelent művét C. Hartmann (Weimar) német nyelven kiadja.

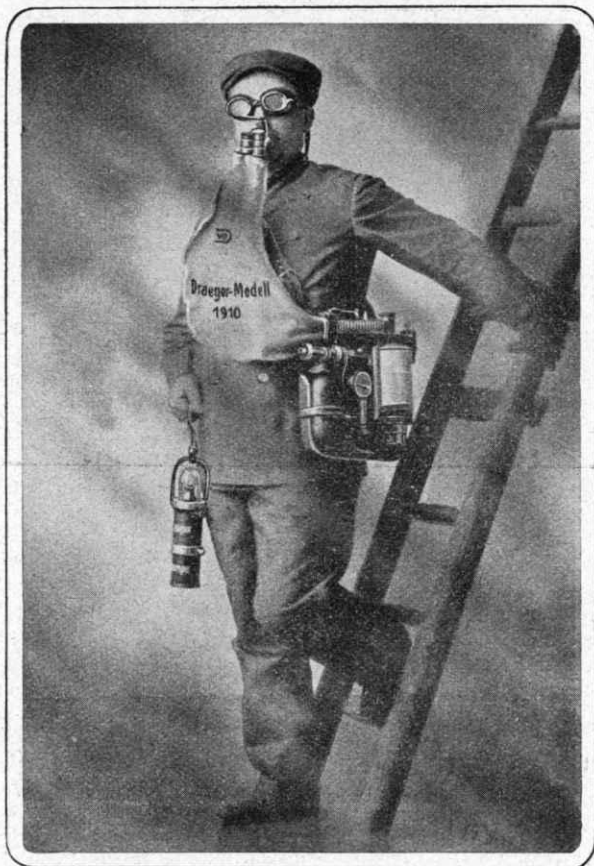
(Folytatjuk.)

Szemle.

Bányamívelés.

Félórás mentőkészülék czímen *Kállai Géza* bányamérnök tollából lapunk jelen évfolyama-41. számának 815—816 oldalain rövid, rajzmelléletek nélkül való czikk jelent meg, a mely a *Drägerwerk-Lübeck* legújabb mentőkészülék típusát ismertette. Most a cikket (5) rajzokkal kiegészítjük és az 1-ső

Félórás mentőkészülék.

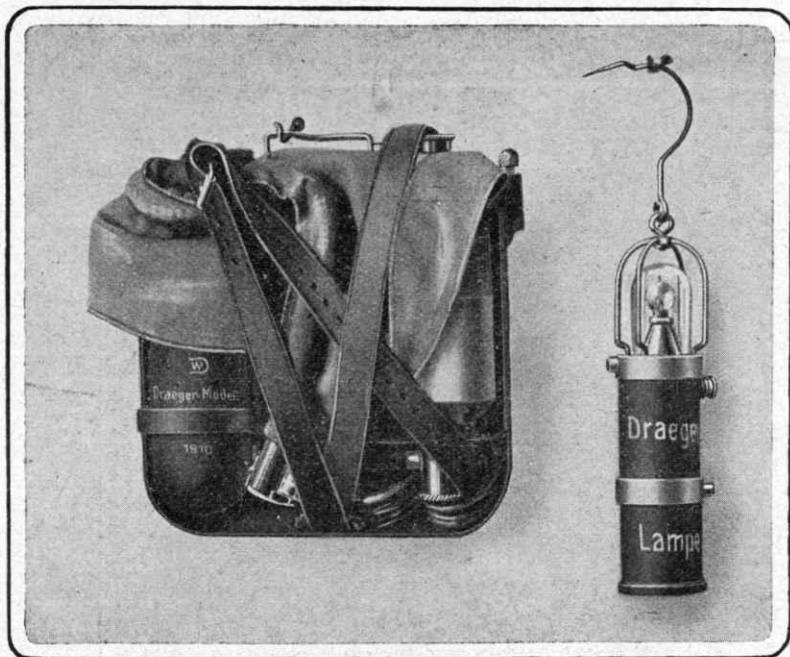

1. sz. kép.

képen, a füstös és élvezhetetlen gázzal töltött üregbe beszálló mentőmunkást, a 2-ik képen a készenlétkben tartott összszecsomagolt mentőkészüléket a hozzátartozó lámpával, a 3. képen a készülék szerelésének módját (a mi 30 mp.-nél több időt alig követel, a 4-ik képen a káli-

patron (5 mp. időt követelő) kiváltásának módját, az 5-ik képen az okszigénhenger kiváltását (a mi 30 mp. alatt megtörténhet) mutatjuk be. *Lts.*

Félórás mentőkészülék.

2. sz. kép.

Gépészet.

A beocsini kazánrobbanás. A beocsini kazántelep 5 darab egyenként 141 m² tűzfelületű kazánból állott a melyek mindegyike 49 m² tűzfelületű Schwörer-féle túlhevítővel volt felszerelve és közös gőzvezetékbe kapcsolva. Ezen kazáncsoport harmadik kazánja robbant fel. A kazánok egy alsó tüzelésű alsó és egy tüzelőcsöves felső kazánból kombinált kettős gőz- és vízterűek; egyszeres tápvezetékük van és 9¹/₂ atm. használati nyomásra voltak engedélyezve. A felrobbant kazán 1896-ban készült, 1897-ben került üzembe és az alsó kazán első övét 1907-ben kicserélték. A felső kazán jelentékeny sérülés nélkül eredeti helyétől 38 méterre esett, az alsó kazán hátsó része hosszúságtengelye irányában 16 méternyi távolságra. Első öve kinyílt, de helyén maradt; hátsó öve a keresztvarratnál félig felszakadt és szétnyílt. A lemez vizoldala teljesen ép, kilágyulásnak vagy elégségnak semmi nyoma rajta. Úgyszintén rendben voltak a szerelvények és nyitva voltak a vízmutatók. A robbanás valószínű oka az, hogy mikor az alsó hátsó övhöz egy új első övet szegecseltek, a szegecselés helytelenül történt, talán a szegecslyukak is

megsérültek. Az ezáltal keletkezett repedések erős tömítellenséget okoztak és ez idézte elő a robbanást, a melyet nagy terjedelművé tett az a körülmény, hogy a kazánok össze voltak építve. *Ku.* (16). —

Félórás mentőkészülék.

3 sz. kép.

öntöttvasköpeny veszi körül, melyet 15.5 kg/cm^2 nyomásra terveztek. E nagy teljesítőképességnek megfelelően szokatlanul nagyok e turbinák vezetőlapátai és olajregulátorai is. Az átvételi próbák most vannak folyamatban; közel teljes terherlésnél eddig 89% hatásfokot értek el. (*Dinglers P. Journal*, 1910. 26.) *Mm.* (30). *Sch—n.*

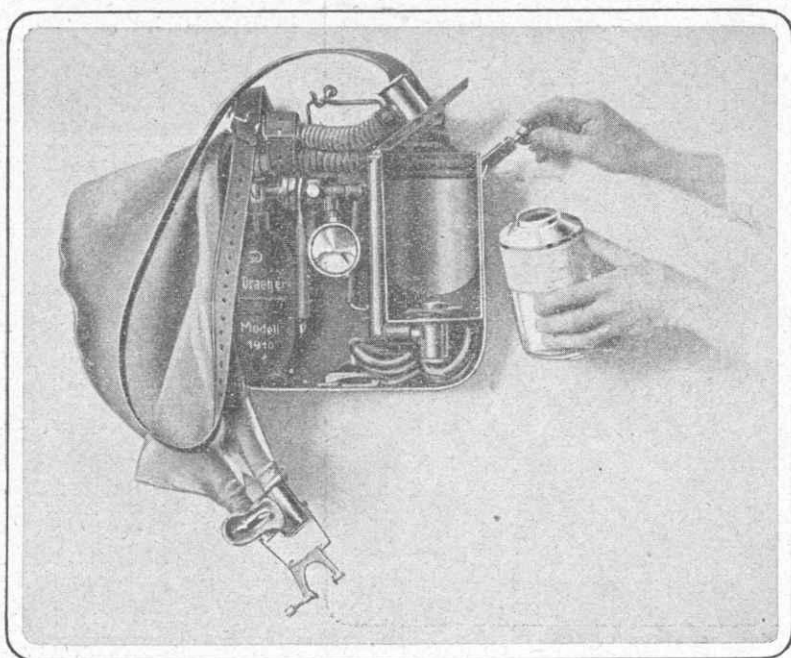
Óriási turbinák. Az eddig készült legnagyobb turbinákat a Great Western Power-Company állította fel a Feather folyó partján levő vizierőtelepén. Négy darab ily gépóriást szereltek fel, egyenként 18.000 lóerő teljesítőképességgel. E turbinák nagyságra nézve körülbelül 33%-kal múlják fölül a Toronto Power-Comp.-nak a Niagara-esésnél elhelyezett 13.500 lóerős turbináit; e niagarai gépeknek azonban kettős futókerekek van, tehát egy koszorú csak 6750 *HP*-t ad le. Ezzel szemben az új turbinák az egész 18.000 *HP*-t egy koszorún termelik; tengelyük vertikális és Francis-rendszer szerint a fiadelfiai Morris-gyár építette. Perczenkénti fordulatszámuk 400, 157 m esési magasság mellett; tehát az esést tekintve is szokatlanul nagyok e Francis-turbinák. A speciális bronzból készült futókereket egy speciális

Tekhnológia.

Nem rozsdásodó Ingot-vas. Újfajta vasat hozott nemrég forgalomba az Amerikan Rolling Mills Comp. Middletown-i czég (Ohio állam) Ingot-vas elnevezés alatt. E vas sokkal jobban áll ellent a rozsdásodásnak az eddig ismert vasaknál, úgy

a földben nedvesség behatására, mint pedig helyiségekben, hol a vilamos áram időleges közvetítői, a tenger vizében és a városok füstös levegőjén. Ezen vasat, főleg mindig tisztatlanságtól való mentessége teszi a rozsdá támadásával szemben ellenállóvá, mert köztudomásu, hogy a vas annál könnyebben rozsdásodik, mennél több tisztatlanságot (foszfor, kén, szilícium és mangánt) tartalmaz. Az ingotvas elemzési adatai: 0.005% foszfor, 0.005% szén, 0.021% szilícium, és mangán, nyomokban. Ezzel szemben a lágy vas összetételében a széntartalom 0.07—0.11%, a kén 0.03—0.05%, a foszfor 0.02—0.08%, szilícium 0.02—0.03%-kal szerepelnek. A rozsdásodás mértéke azon súlyveszte-

Félórás mentőkészülék.

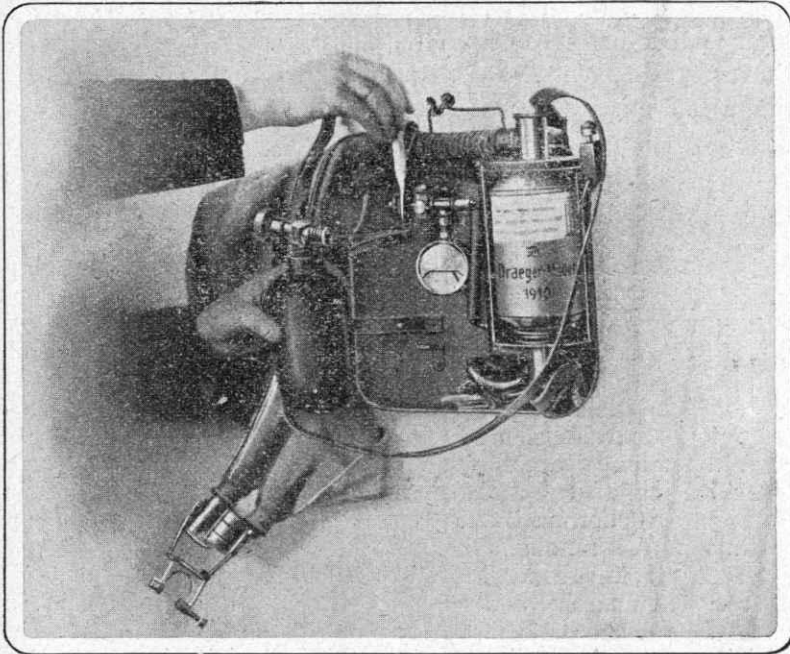

4. sz. kép.

ség, melyet bizonyos savban oldás alkalmával az időegységben észlelünk. Ily oldási kísérletek alkalmával azt találták, hogy 25%-os kénsavoldatban az ingotvas 5—13-szor nehezebben oldódik, mint a közönséges vas vagy acél. — **Csapágyfém ólomból és vasból.** A jelenleg használt csapágyfémek egy puha alapanyagból, többnyire ónból vagy vasból állanak, melybe keményebb vörösréz, ón stb. szemcsék vannak beleágyazva. Régóta törekedtek a drága vörösréz és ónt az olcsóbb vassal pótolni, de nem sikerült az ólmot, mint alapanyagot a vassal ötvözni. Legújabb módszer szerint mindkét fémből poralakú keveréket

állítanak elő, melyet 250—300°-ra hevítenek és az így formálhatová vált ólmot akár egyszerű, akár összetett formákba döngölik. Ilyen döngölt ötvözetek nyers- és tükör vasat, cémentitet, a legkülönbébb széntartalmú vasat, azonkívül krómot, nikkelt, wolfrámot stb.-t tartalmaznak. Az új fémmel végzett szilárdsági próbák jó eredményeket adtak. *Ku.* (15.)

Félórás mentőkészülék.

5. sz. kép.

Vegyések. | **Ólomérczek termelésének, szállításának és előkészítésének higiénikus jelentősége.** Sommerfeld, a Vierteljahrschrift f. gerichtliche Medizin f. é. 34. kötetének 123. oldalán megállapítja, hogy a bányászok ólomérczbányákban kevesebb veszélynek vannak kitéve, mint szénbányákban. Ólommérgezéseket még nem állapítottak meg ólomérczbányászoknál amit az érczekben tartalmazott ólomvegyületeknek oldhatatlan voltával lehet megokolni. A fűrómunka közben felvert érczpornak anynyiban lehet károsító hatása, amennyiben a fűrás-por belehelés útján a lélegező szervek és első sorban a tüdő szövetének gyulladással megbetegedését okozhatja, mi a tuberkulózis-bacillusoknak megtelepedését elősegítheti. Az ólomérczek előkészítésénél képződött lisztpor alig okozhat ólommérgezést; jó azonban, ha képződésének megakadályozása végett az érczeket időközönként vízzel locsolják. *Cr.* (34.)

Közgazdaság.

Közgazdasági hírek.

A magyar petróleum-érdekeltség közelálló tömörüléséről szóló minapi értesülésünket a bécsi N. Fr. Pr. is megerősíti. Szerinte mindenekelőtt arról van szó, hogy az Olex Budapesten külön részvénytársaságot alapít és, hogy a Bécsben már legközelebb felállítandó közös iroda egyes magyar gyárak bizonyos termékeit is forgalomba hozza és az ekszportüzletet is intézi majd. A közös eljárás alapját az a megállapodás képezné, a melyet a nyersolajtermelőkkel kötendő egyezség fog stipulálni és a melynek értelmében a nyersolajszállítók fiksz alapárat kapnának, ezt az árat pedig a finomítványok ára emelkedésének megfelelő többlettel egészítenék ki. *Us.* (201).

Új vállalatok.

A Magyar Kárpáti Petróleum Részvénytársaság aug. hó 27-én tartotta alakuló közgyűlését Pekár Imre dr. budapesti ügyvéd irodájában. A részvénytársaság célja a máramarosmegyei Izavölgyében megszerzett zártkutatómunkával fedett petróleumrétegek bányászati kiaknázása és a nyerendő nyersolaj ipari feldolgozása. A petróleumnak az ezen területek által fedett rétegeken való jelenléte elsőrangú szakértők által igazoltatott és a részvénytársaság igazgatósága el van határozva szükség esetére egész 1500 méter mélységig a fúrásokat lemélyíteni. A részvénytársaság alapítókéje 1,500.000 korona öszszegben határozottat meg, a menyinyiben azonban a fúrási munkálatokkal kapcsolatban nagyobb öszszegek befektetésének szüksége merülne fel, a szükséges tőkék az alapító londoni részvénytársaság által újabb részvénykibocsátás útján rendelkezésre fognak bocsáttatni. A londoni alapító részvénytársaság az alapítási tervzet értelmében az igazgatóság tagjaivá kinevezte Perényi Zsigmond báró, Máramarossziget, Ive Thomas James London, Massy Percy Hugh Hamon London, Frankl Egon Bécs és Weiss John Arthur Izsazacsal, urakat. *Us.* (205).

Osztalékok.

Menynyi lesz a Rimamurányi osztaléka. Az utóbbi időben igen sok szó esik arról, menynyi osztalékot fog fizetni ez évben a Rimamurány—Salgótarjáni Részvénytársaság. Tudott dolog, hogy a Rimamurányinak az elmúlt év, egyik legjobb éve volt fennállása óta. Úgy a hazai, mint a nemzetközi konjunkturák a vasiparra nézve jók voltak s a társaság termelése jóval meghaladta az eddigi arányokat. Mindezekből a spekuláció azt a következtetést vonta le, hogy a társaság ez évben két koronával nagyobb osztalékot fizet, mint a múlt évben. Szóval 32 korona helyett 34 koronát. A társaság könyvelési osztálya most dolgozik az 1909—10. év mérlegén, s már ezideig is anynyira haladtak, hogy megállapítható lett, hogy a vállalat jövedelmei jóval meghaladták a múlt évi eredményeket. Addig azonban, míg a mérleg teljesen készen nem lesz, természetesen még maga az igazgatóság sem tudhatja, fizethet-e nagyobb

osztalékot, vagy sem. Tekintve azonban, hogy a társaság tartalékalapjai már majdnem elérték a maximumot, nem lehetetlen, hogy azon esetben, ha a mérleg adatai tényleg megengedik, nagyobb osztalékot fog fizetni. Ez azonban — a mint értesülünk — semmi esetre sem lesz két koronánál nagyobb az elmúlt évinél, hanem, ha nagyobb lesz, akkor legfeljebb egy koronával haladja meg az elmúlt évit. Az igazgatóság már azért is igyekezni fog nagyobb osztalékot fizetni, mert a részvények árfolyama is lényegesen magasabban áll, mint az elmúlt évben. *Et.* (205). — **A Standard Oil Company osztaléka.** Newyorkból jelentik: A Standard Oil Company az idén, éppen úgy, mint a múlt esztendőben, tíz dollár osztalékot fog kifizetni. *Bp.* (204).

Piaczi hírek. | **ÉRTÉKPIACZ. Értéktőzsdei árfolyam-jelentés.**
(A Központi Váltóüzlet R.-T. Budapest, V., Szabadság-tér 3., eredeti heti tudósítása.)

1910. augusztus 25—31.

	25-én	26-án	27-én	29-én	30-án	31-én
Ganz és Társa vasöntő és gépgyár 4 $\frac{1}{2}$ % kölcsönkötvény	99—	99—	99—	99—	99—	99—
Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvény	3440—	3470—	3800—	3815—	3800—	3795—
Magyar által. kőszénbánya 4 $\frac{1}{2}$ % elsőbbbségi kötvény	—	—	—	—	—	—
Magyar ált. kőszénbánya részvény Urikány-Zsilvölgyi kőszénbánya 4% elsőbbbségi kötvény	656—	653—	653—	657—	657—	657—
Beocsini cementgyári Unio r.-t. részvény	693—	693—	693—	693—	693—	693—
Északmagyarországi kőszénbánya részvény	340—	338—	338—	338—	338—	338—
Esztergom—szászvári kőszénbánya részvény	220—	220—	220—	220—	220—	220—
Felsőmagyarországi bányá- és kohómű részvény	570—	570—	570—	570—	570—	570—
Magyar asphalt r.-t. részvény	212—	210—	209—	209.50	213—	215—
Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. részvény	642—	642—	645—	642—	644—	644—
Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. új részvény (1909. kib.)	625—	625—	625—	625—	625—	625—
Nadrágyi vasipar társ. részvény	440—	440—	440—	440—	440—	440—
Rimamurány—salgótarjáni vasmű r.-t. részvény	698.50	697.25	703—	697—	696—	697—
Schlick-féle vasöntőde és gépgyár r.-t. részvény	493—	493—	493—	494—	494—	494—
Klotild első magyar vegyi ipar r.-t. részvény	266—	267—	270—	279—	285—	282—
Kőszénbánya és téglagyár (Drasche) részvény	630—	630—	634—	633—	630—	628—

FÉMPIACZ. Fémárak. Finom vörösréz 158 korona, ócska tűzszekrényréz 145 korona, bárányón 98 százalékos 374 korona, bárányón 99 százalékos 380 korona, Hohenlohe-horgany 62.75 korona, J. H. jelű horgany 56 korona, W. H. jelű horgany 54 korona, selmeczi vagy nagybányai ólom 41.50 korona, kereskedelmi minőségű ólom 39.50 korona, antimon regulus 65 korona. Az árak 100 kilogrammonként helyt budapesti raktárról készpénzfizetés mellett 2% skontóval érte-

tődnek. *Bp.* (199). — Legújabb jegyzések: Finom vörösréz 157 korona, ócska tűzszekrényréz 143 korona, bárányón 98 százalékos 392 korona, bárányón 99 százalékos 400 korona, *horgany* Hohenlohe 63 korona, *horgany* J. H. jelű 56.50 korona, *horgany* W. H. jelű 54.50 korona, *ólom*, selmeczi vagy nagybányai 41.50 korona, *ólom* kereskedelmi minőség 39.50 korona, *antimón* regulus 66 korona. Az ár 100 kilogramonként helyt budapesti raktárról készpénzfizetés mellett, 2 százalékskontóval értendő. *Bp.* (204). — **A horgany** drágulásának nálunk nem egyedül a londoni magasabb árjegyzés az oka, hanem az is, hogy miután Németországban a cinkszindikátust meghosszabbították, ott is szilárdabb a hangulat és egyelőre nem igen kell attól tartani, hogy a közös vámterületen olcsóbb német ajánlatok fogják az árakat rontani. A német szindikátus meghosszabbítása különben még nem teljesen befejezett dolog, mert különben nem lenne szükség arra, hogy szeptember 5-én újabb szindikátusi ülést tartsanak Kölnben, a melynek napirendjén a jövő fölött való határozathozatal áll. Valószínű, hogy a kartel csak laza összetételű lesz és így aligha fogja a termelést szabályozhatni, már pedig a nélkül az árak stabilitására számítani nem lehet. — **A rézpiaczon** a múlt heti élénkséget ezen a héten vontatottabb üzletmenet váltotta föl, a minek oka főleg az, hogy a vevők a félhavi statisztikai kimutatás közzétételéig tartózkodtak a vásárlástól. Az Amerikából történt nagyarányú eladásokból és onnan történt elszállításokból azt következtették, hogy az európai készletek igen megnöttek és a piacra nyomasztólag fognak hatni. A mikor azonban kitudódott, hogy aug. 16-án a készletek Európában 96.727 tonnát tettek, a július végei 99,239 és július közepe 102,659 tonnás mennyiséggel szemben, élénk vételkedv támadt és az eladók magasabb ár-igényekkel léptek föl. Londonban a héten értekezet volt a melyen Utermeyer és Ryan is résztvettek és a melyen egy nemzetközi szindikátus alakítása felől tanácskoztak a termelés megszorítása céljából. Érdekeltek helyen ezt a hírt megczáfolták és azt állítják, hogy egyes haussierek bocsátották világgá, hogy az irányzatot megszilárdítsák. Bizonyos, hogy a szindikátus Amerika részéről nem talált barátságos fogadtatásra és eddig nem jött létre. *Mk.* (35). — **VASPIACZ. Az amerikai vaspiaczról.** Newyorkból jelentik ma: Az Iron Age szaklap a múlt hétről a következőket írja: A készgyártmányok üzlete jelenleg csupán csekély változást mutat, de a jövő elé optimisztikusabban tekintenek. A kereslet jó és a készlet mindenütt fogy. Építési vasanyag üzletében kedvező fordulat állott be, s a kötések nem történnek oly olcsó áron, mint két hét előtt. A quebecki híd 75.000 tonnát tesz szükségessé. Bádog kivételével az őszszes készítmények ára szilárd. A drót- és csőpiaczon a megindított tárgyalás üzleteket hozott létre. A vezető czégek 85 mérföldnyi csőre szóló megrendelést kaptak. A cinklemez művek teljes mértékben foglalkoztatva vannak. Nyersvas nyugodt. A kereslet azonban emelkedik és a fogyasztók hajlandóságot mutatnak arra, hogy már most fedezzék az 1910. év végére és az 1911. év elejére szükségletüket *Bp.* (202). — **A nyersvas ára** Belgiumban emelkedik, Belgiumban az őszszes nyersvas-fajták árát 2 frankkal emelték. *Db.* (199). — **PETRÓLEUMPIACZ. Petróleumárak.** Budapest, aug. 27. (Hesz Izidor és társa.) Jegyzések: Standard petróleum 29 korona, 2 keresztes petróleum 29 korona, 3 keresztes petróleum 30 korona, 1 keresztes petróleum 32 korona. Amerikai császár-

olaj ottani finomítás 62 korona. 62 korona. Belföldi császárolaj 42 korona. Az árak 100 kilogramonként készpénzfizetés mellett, 20 százalék göngysúlylyal, a budapesti vasuti állomáshoz szállítva értendők. Carbolineum I. 15 korona. Carbolineum II. 13 korona. Bacu gépolaj (orosz) 48 korona. Oliva gépolaj I. 96 korona. Oliva-gépolaj II. 80 korona. Sűrített gépkenőcs I. 68 korona. Sűrített gépkenőcs II. 54 korona. Benzin közönséges 41 korona. Ligroin 80 korona. *Bp.* (204). — **VEGYESEK.** **Rézgálicz.** Az árak nagyon fluktuálnak és leginkább a rézpiacchoz alkalmazkodnak. Belföldi árúban e héten nagyobb eladások jöttek létre 53—53.50 K alapon, míg angol árú cca 19/—19/6-ba kerül. *Mk.* (35).

Hírek.

Személyi hírek. | **KITÜNTETÉSEK.** A Budapesti Közlöny aug. 27-én kiadásra került 195. számában, a »Hivatalos Rész«-ben a következő legfelső rendelkezés jelent meg: A Személyem körüli magyar minisztérium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére **Hermann Sándor**-nak, a csetneki Concordia vasgyártársulat bányagondnokának, a bányászat terén eltöltött majdnem félszázados odaadó és hasznos szolgálata elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet adományozom. Kelt Bad-Ischlben, 1910. évi augusztus 1-én. *Ferencz József* s. k., *Gróf Khuen-Héderváry Károly* s. k. *Bp. Kzl.* (195).

Híradások. | **Villamos vasolvasztó Diósgyőrött.** Néhány hét óta a diósgyőri kincstári vasmű az általános érdeklődés középpontjába került. Felépült Diósgyőrött az első villamos vasolvasztó Magyarországon. Igaz ugyan, hogy csak igen kis olvasztóról van szó, da így is nagyon fontos az esemény. Az olvasztónak rendszere egészen újszerű. A kísérletek megindultak. *E.* (114). — **A herczeg Eszterházy-féle szénbányák.** (Lajtaufalu, Büdöskut, Völgyfalu, Pecsényéd és Szarvkő községek határában) bérbeadók. Az uradalmi intézőség bérletre vonatkozó felszólításában közli, hogy a bányákban a lignitbányászat 1905-ig élénk üzemben volt, de később, személyi okokból megszűnt. *Mk.* (35). — **Pénzszállítás Bulgáriába.** Kőrömczbányáról jelentik, hogy a pénzverőben már megkezdték a bolgár állam részéről megrendelt ezüst pénzek verését. Ez alkalommal 400.000 darab siontiki és 1.400.000 darab leva nevű pénznem, illetve pénzérem lesz verve. A bolgár pénznyomást szeptember hó végével befejezik. *Us.* (204). — **Mozgalom a technikai muzeum érdekében.** Ismeretes az a mozgalom, a melyet Magyar Mérnök és Építész Egyesület már hosszabb idő óta folytat abból a czélból, hogy a magyar technikai alkotásokat magában egyesítő Technikai Muzeum létesíttessék, a mely a magyar technikai haladás ereklýeit is megőrizné. Ezaz ügy most azért nyert aktualitást, mert a bécsi és a müncheni nagy muzeumok kiküldöttei újabban több elő-

kelő iparvállalatunkat fölkeresték és sok értékes tárgyat lefoglaltak. Nehogy ezuttal ismét az a helyzet álljon elő, hogy értékes kulturtörténeti ereklyéinket a külföldi muzeumokba és gyűjteményekbe vigyék, a mozgalom szervezője és vezetője, a Magyar Mérnök és Építész Egyesület most sürgős fölterjesztést intézett a kereskedelmi kormányhoz, a melyet arra kér, hogy hasson oda, hogy a magyar Teknikai Muzeum mielőbb megvalósuljon. *Bp. (200)*. — **Hondol község határán fekvő** Csertés-Hondol-Regina aranybányamű megvételét czélozza jelenleg a kincstár, hogy Nagygörény környékének egykor virágzó bányászatát némileg helyreállítania sikerüljön. A szakértői vizsgálat megejtésével és a terület értékének véleményezésével Sziklay Alfonz b. tanácsos és Pap László b. mérnök bizatott meg. 1633. A.

Bányahatósági ügyek. | **A Zalatnai magy. kir. bányakapitányság** aug. hó 11-én kelt 3575. 1910. szám alatt, a következő »Hirdetés«-t teszi közzé a »Budapesti Közlöny« f. é. 191. számában: 18.955. 3575. 1910. A »Fericzeli Mária vagy baje akra« bányatársulat igazgatójának, Csibian Simon tekerői lakosnak fenti sz. alá igtatott kérvénye folytán nevezett bányatársulat részvényesei folyó évi szeptember hó 20-ára bányahatósági közbejövétel mellett tartandó társgyűlésre hivatnak össze. A gyűlés fenti napon délelőtt 9 órakor a zalatnai magy. kir. bányakapitányság hivatalos helyiségében kezdődik. Az általános bányatörvény 153. §-a szerint szavazási képességgel bír mindegyik bányatárs, ki személyesen vagy meghatalmazott által a gyűlésen részt vesz. A társgyűlés tárgyai: 1. A társulatot terhelő adósságok mikénti törlesztése. 2. Adóhátrálékok törlesztése. 3. Üzemi költségek megszavazása és azoknak behajtására vonatkozólag adandó meghatalmazás az igazgatónak. 4. Indítványok. Zalatna, 1910. évi augusztus hó 11-én. Magy. kir. bányakapitányság. *Bp. Kzl. (191)*. — **Az »Abrudbányai magy. kir. bányabiztosság«** a »Budapesti Közlöny« f. évi augusztus 27-én megjelent 195. számában a következő »Hirdetés«-t tette közzé: 3340. 1185. 1910. Alsófehérmegyében Verespatak községben, az Orlea-hegyben bányászkodó »Orlai Szt. István« bányatársulat eddigi igazgatója Öbvéger János elhalálózása folytán felelős igazgató nélkül maradván, az alulírott bányabiztosság ezen bányatársulat részére a zalatnai m. kir. bányakapitányság 1910. évi 2113. számú utasítása szerint az általános bányatörvény 149. §-a alapján igazgató-választás céljából f. évi szeptember hó 26. napjának d. e. 10 órájára a bányabiztosság hivatalos helyiségébe rendkívüli társgyűlést rendel, melyre a nevezett bányatársulat bejegyzett részvényeseit és azok esetleges jogutódjait oly értesítéssel hívja meg, hogy az általános bányatörvény 153. §-a értelmében a társgyűlésen mindenki csak személyesen, vagy törvényes meghatalmazottja által élhet a szavazás jogával, a távolmaradók a megjelnt társak határozataihoz csatlakozóknak fognak tekintetni. Abrudbánya 1910. évi augusztus hó 22-én. A mi kir. bányabiztosság. *Bp. Kzl. (195)*. — **A »Zalatnai magy. kir. bányakapitányság«** legközelebb a következő »Elvonási határozat«-ot hozta: 3350. 24598/1909. A Compagnie francais des Mines de Mercure de Zalatna Hongrie a bucsumzalatnai bányamegyében Alsófehérmegyében

magyarigeni járásába bekebelezett Valeadeszului községben a Dumbrava hegy tájékán fekvő Barbura, Stefania, Sarlotta, Mária, István, József, Ferencz, Péter, Henry, Emma, Marie Louise, Márta, Jeanne és Jean védnő bányászat huzamosabb ideig merőben elhanyagolt, üzemén kívüli állapotban van, és miután az eddigi mulasztás igazolása és törvényszerű üzembevétele iránt 1909. évi 22142. számú bányahatósági felszólítás sem vezetett eredményre, ennél fogva következetes üzemelhanyagolás miatt az ált. bányatörvény 243. §-a alapján a jogosítmány elvonását a bányakapitányság kimondja és könyvi kitörlését jelen határozat jogerőre emelkedésével foganatosítja. Miről a társtagok oly megjegyzéssel értesítetnek, hogy a kitűzött határidő alatt bármelyiknek szabadságában áll, saját költségén e bányabirtok becslését és elárverezését a gyulafehérvári m. kir. e. f. törvényszék mint bányabírósnál kérni, mely szándékról azonban a kitűzött határidő eltelté előtt e bányahatóság is értesítendő. Zalatna 1910. évi augusztus hó 17-én. A magy. kir. bányakapitányság. *Bp. Kzl.* (196).

Bányászegyesületek. | A Magyar Bányász és Kohász Altisztek Egyesületének Körmöc-

bányai Ostálya július hó 16-án évi közgyűlését tartotta, melyen elnök bejelenti, hogy az osztályból négy tag kilépett és a tagálladék a lefolyt évben csak egy új taggal szaporodott. Elnök, jegyző és pénztáros jelentéstétele s a pénztár megvizsgálása után a közgyűlés a vezetőségnek a felmentvényt megadja. A tisztikart újból megválasztják, a megüresedett alelnöki tisztségre *Mráz* János előbbi ellenőrt, ellenőrré *Misztrik* Jánost, könyvtárossá pedig *Bíró* Lajost választják meg. Az osztály helyiséget kapott *Schwartz* Gyula kir. bányatanácsos jóvoltából, a miért az elnökség küldöttségileg fejezi ki köszönetét. *1573. K.*

Vegyes hírek. | Az orvosok és természetvizsgálók őszszejővetele,

a mely Miskolczon folyt le, augusztus hó 22-én és következő napjain, minket közelebről érdeklő részéről a következőekben számolunk be. A vándorgyűlést aug. 22-én *Andrássy Gyula* gróf, elnök nyitotta meg, nagyszabású beszéddel. A természettudományi szakosztályban, a melyen *Ilosvay* Lajos dr. udv. tanácsos, műegyetemi tanár elnökölt, *Schafarzik* Ferencz műegyetemi tanár a gömör-szepesi érczhegyesség egyik legrészese nyúlványáról értekezett, *Gálffy* Ignác a borsód-miskolci ősközetekről beszélt, *Kaditz* Ottokár dr. pedig a háromi ősember-ről tartott érdekes és tanulságos előadást. *Us.* (199). — *Schafarzik* Ferencz második előadása, melyet a vándorgyűlés harmadik napján tartott a Zeolitok előfordulásáról Nógrádmegyében szökölt. Ugyanekkor *Vendl* Aladár dr. »Két hazai zeolit kémiai elemzése« és *Pazár* István »Magyarország természetes methángáz-forrásai« czímen értekezett. *Us.* (203). A vándorgyűlés tagjainak egy része, az aggteleki barlanghoz rándult ki. *Us.* (201). — **A nemzetközi geológiai kongresszus.** Stokholmból írják: A XI-ik nemzetközi geológiai kongresszust, a mely augusztus 18-tól 26-ig ülésezett Stokholmban, Gusztáv svéd király jelenlétében és Gusztáv Adolf királyi herceg diszelnöklése alatt múlt esztőtörtökön nyitották meg. A kongresszuson a világ harminczkét államának nyolczszáz tudósa volt együtt. Magyarországból résztvett a kongresszuson *Lóczy* Lajos dr., a magyar királyi földtani intézet igazgatója, *Treitz* Péter főgeológus, *László* Gábor és *Maros* Imre geológus, *Krenner* József, *Szádeczky* Gyula és *Cholnoky* Jenő egyetemi tanár, *Sigmund* Emil műszaki egyetemi tanár, *Gorjanovic-Kramberger* Károly zágrábi igazgató, *Déchy* Mór, *Inkey*

Béla, *Pinkert* Ede és *Sándor* Ferencz. A kongresszus főadata két főkérdésben csúcsosodott ki: 1. a földkerekség vasérckészletének, mint minden nemzetgazdasági család főforrásának megállapítása és a vasércnyerés fokozott tökéletesítése; 2. a földünk jégkorszakában fölismerhető éghajlatváltozások kiderítése és következményeinek megállapítása a földfelület jelenlegi kialakulása tekintetében. Ez az utóbbi kérdés szorosan összefügg a szárazföld talajviszonyaival, a melyeknek behatóbb tanulmányozását a kongresszussal egyidejűleg ülésező II. nemzetközi agregeológiai értekezlet tűzte ki főadatául. Az első kongresszusi napon az udvarnál nagy fogadóünnep volt, a melyen a király a külföldi államok hivatalos kiküldötteit egyenként megszólította. *Bp.* (199).

Hírek a külföldről.

Kanada szénkincse. Dowling dr. kanadai geológus közzé teszi a befejezett becslést, Kanada állítólagos szengazdagságáról. E szerint Kanada szénterülete kerek 30.000 angol négyszög mérföld. Ezen a területen van 429 millió tonna kemény szén, 111.380 millió tonna puha szén és 82.021 millió tonna barna szén. *Bp.* (204).

Munkásügyek.

MUNKÁS MOZGALMAK. Sztrájkolók zavargása. Maridból jelentik aug. 24-én Bilbaó közelében sztrájkoló bányamunkások és sztrájkőrök között véres összeütközés történt, úgy, hogy a csendőrségnek és a katonaságnak kellett közbelépnie. A sztrájkolók behatoltak a pályaudvarra s ott egy vasuti vonatot kővel megdobáltak. A zavargás Bilbaóban folytatódott. *Bp.* (201). — A Grenoble mellett Lamur szénmedence bányamunkásai beszüntették a munkát. Zavargások nem történtek. A rendre 48 csendőr ügyel fel. *Db.* (192).

Balesetek.

Nagy robbanás a Krupp-gyárban. Essenből jelentik: a Krupp-gyár laboratóriumában aug. hó 22-én dél felé tűz ütött ki és az egész laboratórium felrobbant. Három halottat és több sebesültet ástak ki a romok alól. *Est.* (199). A baleset részletei a következők: A tűz a gyári laboratóriumnál támadt, a hol abban az időben néhány vegyész és több munkás dolgozott. Egy kis tömeg puskapor eddig ismeretlen okból tüzet fogott, felrobbant s a laboratórium egy részét elpusztította. A munkások azonnal hozzáláttak az oltáshoz, de a tűz rohamosan terjedt és felgyújtott egy másik lőportömeget is, a mely azután az egész laboratóriumot levegőbe röpítette. A tüzet ezután sikerült lokalizálni s így a gyár többi épületeit megmentették. Emberéletben nem esett kár. *Est.* (111).

Közlekedés.

Utépítés és a bányászat. Az erdélyi Érczhegység bányászatának, és egyáltalán ipari fellendülésének talán egyik legnagyobb akadálya az illető vidékek hozzáférhetlensége volt. A legfontosabb és leggazdagabb bányavidékeknek nincs használati útja. Legnagyobb részük csak a patakmedrekben vagy ösvényeken közelíthető meg. Ezért nemcsak a magán-hanem a kincstári fémbányák nagy része is csak nehézségek árán tudták termelésüket értékesíteni. Különösen a beszterczevidéki bányák szenvedtek sokat a megfelelő utak hiányában. Az évtizedes bajon most akar segíteni a kereskedelemügyi minister. Félmillió korona államsegélyt helyezett kilátásba az állami és törvényhatósági utak továbbépítésének fedezésére. Ugyancsak kilátásba helyezett nagyobb összegeket az alsófehér- és hunyadmegyei utak beruházásának fedezésére is. *Est.* (104). — **Villamosüzemű nagyvasutak Magyarországon.** Hieronymi Károly kereskedelemügyi minister munkaprogramjába felvette egyes nagyvasutak

elektrifikálásának kérdését is, amelyet a rendelkezésre álló vízierők kihasználásával kapcsolatban vél a legegyszerűbben megoldhatónak. A nagy befektetéseket igénylő villamosítás amortizációját minden esetre nagy mértékben előmozdítaná a vízierőre alapított villamos üzem amellyel az illető vonalakon egy csapásra megszűnnék a mozdonyokozta tűzveszélyesség füstképzés. *Est.* (198.) — **Az urikány-Zsilvölgyi viczinálisa.** Az Urikány—Zsilvölgyi viczinálisa már régen nem tudta a lupény—livazény—petrozsényi megnövekedett forgalmat simán lebonyolítani. Pedig eminens érdek, hogy a gazdag szénvidék termelése fennakadás nélkül kerüljön a fővonalra. Különösen fontos ez ma, a midőn a petrozsény—piskii vonalat kifejlesztették és ennek nagyobb forgalomra van szüksége. Ezért, — a mint azt már jeleztük — a Máv. már régebben tárgyal a viczinális átvétele érdekében. A tárgyalások a közel jövőben befejeződnek és a Máv. átveszi a viczinálist. A vételár négy millió korona körül forog. *Est.* (110).

Irodalom.

Lapszemle.

A »**Bányászati és Kohászati Lapok**« 1910. évi 16. számának a tartalma következő: A fémek mikrostrukturája (metallurgiai tanulmány), írta: *Faller Károly* főisk. tanár, m. kir. fűbányatanácsos. Vázlatok a vektoranalitikából, közli *Finkey József*. Adatok Hunyad- és Zarándmegyé bányáinak állapotához 1816—1817-ben, írta: *Zsemley Oszkár*. Bányászati szakiskoláink és a szociális tudományok, írta: *Bertalan István*. A márványkülönlegességek. A bányászati főiskola rektorválasztási ügye, írta: *Sobó Jenő*. Bányászati és Kohászati hírek. Közgazdaság. (A nyolcz órás munkaidő behozása az angol köszénbányaüzemekben. Közgazdasági hírek). Egyesületi ügyek. Hivatalos rovat. *Lts.* — Az »**Österreichische Zeitschrift für Berg-und Hüttenwesen**« augusztus hó 27-én megjelent 34-ik számának tartalma következő: Bányageológiai közlések, a leobeni bányászati főiskola ásvány-földtani intézetéből, *Granigg B. mont. Dr.-tól*. — Aknabetonozások és aknamélyítő-módok az Osztrák Bánya- és Kohómű-Társaság üzemeinél, *Czermak A.* bányainspektor előadása a Morva-Osztrau bányakerület bányászati és kohászati egyesületének 1910. évi január 15-én és 22-én tartott ülésén. — Közlemények a Steierországi szénelődfordulásokról, az alpok keleti tövéénél, *Dr. Granigg B.-tól*. — Jegyzetek. — Széntermelés 1910. év július hónapban. — Londoni fémárak 1910. évi augusztus 19-én. — *Lts.*

Különfélék.

Városalapító aczélgyárosok. Az északamerikai Egyesült-Államok aczéltrösztje egy kétezer acrenyi területet elfoglaló új várost szándékozik építeni az Alabama állambeli Birmingham város közelében, ugyanazon minta szerint, mint az indianai Garyt építették. Az új várost az aczéltröszt elnöke Wm. Ellis Corey után »Corey«-nek fogják elnevezni. A hatalmas kooperáció ötven millió dollárt szánt az új vá-

ros építési költségeire. A tröszttel kapcsolatban levő Tennessee Coal et Iron Co. egy négymillió dolláros koksztelepet, az Amerikán Steel et Wire Co. pedig egy 18 acre terjedelmű, szintén milliókba kerülő sodrony- és szöggyárat létesít az új aczélvárosban. Az kétségtelen, hogy a város részére kiszemelt terület fekvése a lehető legalkalmasabb, közepében lévén az alabamai szén- és vasérc-telepeknek. Megvan a magyarázata annak is, hogy miért választotta a tröszt erre a czéla éppen Alabama államot. Ez az állam az, mely letörte a bányász uniót s a melynek kormánya ismételten is késznek mutatkozott, hogy ha kell, katonai karhatalommal kényszerítse a gyári munkásokat, hogy vigan tegyék ki életüket és testi épségüket az aczélgyárak veszedelmeinek a trösztfejedelemek jóvolta érdekében. *Et.* (189.) — **A világ legmagasabb kéménye.** A világ legnagyobb kéménye egy ezüst- és rézműgyár tulajdona Great Falls-ban, Montana amerikai államban, túlhaladja nagyságával a világ eddigi legmagasabb kéményét: a Freiberg melletti halsbrücken-i kohó kéményét, és tizennégy méterrel magasabb, mint az Egyesült-Államok eddigi legnagyobb kéménye, az Eastmann kodakgyáré. Megjegyezzük, hogy a világon eddig emberi kéz által készített legmagasabb építmény a párisi Eiffel-torony, mely 300 méter magas. A múlt év október végén készült el a világ legnagyobb kéménye, mely 154 méter magas, felső nyílása 15,2, az alsó 20,3 méter átmérőjű és így nemcsak a legmagasabb, hanem a legnagyobb kéménye is a világnak. Ez az óriás kémény dombon emelkedik, a szája 230 méter magasan van az alatta fekvő olvasztó- és kikészítő-kemenczék talpa fölött. A jelenlegi érczolvasztó-telep termelőképességének kétszeresére van számítva és 95 milliméter vízoszlopnak megfelelő huzaterősség mellett percenkint 113.260 köbméter füstgázt képes 316 fok hőség mellett elvezetni. A kéményt azért készítették ily rendkívüli magasságra, egyrészt, hogy a nagy huzatot előidézze, másrészt, hogy az egészségre ártalmas kéndiokszid és kénessavtartalmú füstgázokat teljesen ártalmatlanná tegye, mert ezt a mai 56,7 méter magas kémény nem tudta elég magasan szétoszlatni a levegőben, hogy onnét az erős szél elhordja. A nagy magasságra való tekintettel különös gondot fordítottak az alapozásra. Az alap kemény palából áll, erre helyezték a kéménynek hét méter mély, kívül nyolcszögű, belül köralakú betongyűrűalapját, mely fölfelé vékonyodik. Az egész kéményt belülről savatálló burkolattal látták el, mely a kémény tégláitól öt centiméter szigetelő levegőréteggel van elválasztva. Villámcsapás ellen a kémény tizenhat rézvillámhárító védi, a villámhárítók csúcsa másfél méternyire nyúlik a kémény torka fölé, mindegyiknek a hegyén 32 milliméter tiszta platinacsúcs van. A tizenhat villámhárítót alul 32 milliméteres gyűrű kapcsolja össze, mely két helyen a földbe nyúlik, itt minden rézdarab a kémény nyílásától harmincz méternyire lefelé ólommal van borítva, hogy a kitóduló mérges gázok a rezet meg ne rongálják. *Bp.* (176).

Andreics János

az „Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület“ közgyűlése előkészítő bizottsága elnökének jelentése 1910. évi augusztus hó 1-én.

Tisztelt Uraim!

Az »Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület« igazgatótanácsa f. évi április hó 11-én tartott ülésén engem bízott meg, hogy a közgyűlésen tartandó előadásokról gondoskodjam.

Egy általános cikk keretében, mely a »Bányászati és Kohászati Lapok« 1910. évi május hó 1-én kelt számában jelent meg, arra törekedtem, hogy tagtársaimban felkeltsem a gyűlés iránti érdeklődést; továbbá levélben fordultam az egyes hazai vállalatokhoz és társulatokhoz, kik a legnagyobb készséggel egyeztek bele abba, hogy az érdeklődők üzemeikről részletes és szakszerű felvilágosításokat nyerjenek részben előadások útján, részben a kirándulások alkalmával,

Az eddig történetekről beszámoltam az 1910. június hó 6-án tartott igazgatósági gyűlésen.

Ugyanezen igazgatósági gyűlésen véglegesen meg lett állapítva, hogy:

I. Az ismerkedési estély ez év szeptember hó 17-én.

II. A közgyűlés szeptember hó 18-án délelőtt, délben közebéd és este hangverseny legyen.

III. Szeptember hó 19-én délelőtt előadások és felolvasások tartassanak, míg a d. u. program az állami vasgyárak kőbányai telepének megtekintése legyen.

IV. Szeptember hó 20-án kirándulás Tatabányára.

V. Szeptember hó 21-én a trencsényi titanitgyár megtekintése.

Az értekezéseket előre kinyomatjuk és a közgyűlés tagjai között kiosztjuk.

A közgyűlés rendező bizottsága:

Andreics János, Beck Károly, Schleicher Aladár, Dr. Szőke Imre, Urbán Béla, Zsigmondy Árpád.

Fenti bizottság fel lett hatalmazva, magát tetszése szerint kiegészíteni.

A közgyűlés részvételi díja fejenként 12 K.

Ezek volnának ama megállapodások, a melyek alapján a közgyűlést rendezhetnők.

Az egyesület közgyűléseire az utolsó években a tagok nem irányíthatnak — bizonyynyal más hivatalos elfoglaltság miatt — oly nagy figyelmet, mintsem az ügy megérdemelte volna, miért is a közgyűlések színvonalában némi stagnáció állott be. Az igazgatótanács ugyan igyekezett a vidéki osztályokat és azok tagjait buzdítani, hogy az érdeklődés a tagok sorában nagyobb legyen az egyesület évi közgyűlései iránt, eme törekvés azonban sajnos meddő maradt.

Mint az egyesület alelnöke, szükségesnek véltem az ezidei közgyűlést más alapon rendezni és annak idején kikértem az igazgatótanács figyelmét az ez évi közgyűlésre.

A közgyűlés célja legyen:

1. Előadásokkal és leírásokkal bebizonyítani, miszerint műszaki szempontból és szellemi téren, valamint rátermett egyének tekintetében ott áll szakunk, a hol a külföld.

2. Kirándulásokkal beigazolni azt, hogy a gyakorlatban úgy hazai bányászatunk, mint kohászatunk ott áll, hogy érdemes a haladást időről-időre demonstrálni.

3. Végül barátságos összszjevetelekkel nevezetesen ismerkedési estély, közös díszebéd, hangverseny és táncszestélylyel kifejezésre juttatni azt, hogy a régi híres kartársi öszszzetartás, mely a bányászok és kohászok között fennállott, ma sem szünt meg, csak alkalom legyen ennek dokumentálására.

Nehéz és felelősségteljes hivatásunk közepette jól esik kartársak között a szórakozás is!

Mivel f. évi szeptember hó 18-áig már sok idő nincs, jónak látam az egyesület igazgatótanácsa által választott rendezőbizottsági tagokon kívül már ama tagurakat is meghívni a mai értekezletre, kik a rendezőbizottsági tagságot szivesek voltak elvállalni, hogy a közgyűlés sikerét közös igyekezettel előre is biztosítsuk.

Szerény nézetem szerint csak úgy érhetünk el eredményt, ha a munkamegosztást vezérelvnek tekintve, több önállóan működő albizottságot szervezünk, melyeknek működése személyemben mint a rendező bizottság elnökében, pontosulna öszsze.

A bizottságokra vonatközólag következőket hozom javaslatba: Szervezzünk.

1. Elnöki bizottságot, melyben az öszszes további bizottságok működése koncentrálnódna.

2. Az egyesület titkára néhány bizottsági taggal karöltve főleg a kedvezményes vasúti jegyek ügyét és a vidéki tagok levélbeli megkereséseit intézné el, mint egy külön működő titkári bizottság.

3. Meghívó bizottságot. E bizottság elsősorban tartozna arról gondoskodni, hogy úgy nyomtatványok körözésével, mint személyes közbenjárással az egyesület ügyei iránt érdeklődő notabilitások, a mi és ro-

konvállalataink vezető férfiai, rokonegyesületek képviselői, az egyesület budapesti és vidéki tagjai és végül a sajtó képviselői minél nagyobb számban vegyenek részt az egyesület ezidei közgyűlésén.

4. Az ismerkedési estélyt, a közös ebédet, a hangversenyt és a kirándulásokat rendező bizottságot.

E bizottság teendője volna az ismerkedési estély, a közös ebéd és a hangverseny anyagi részének szervezése és előkészítése.

E bizottság, mint elszállásolási bizottság a budapesti szállodákkal szobáknak előnyös áron való biztosítása végett indíthatna meg tárgyalásokat és a vidéki jelentkezők száma szerint ezeknek helyes és célirányos elszállásolásáról eleve gondoskodna.

Végül e bizottság rendezné nagyjában a kirándulásokat, mi mellett felhívtam az igen tisztelt titkár úr figyelmét arra, hogy célirányos volna a közgyűlési meghívón az egyes tagokat megkeresni, hogy a részvételre való jelentkezéssel együtt adnák meg azt is, vajjon valamenynyi, vagy ha nem úgy, melyik kiránduláson óhajtanának résztvenni, mi a kirándulások rendezését minden irányban lényegesen megkönnyítené.

5. Egy fogadó bizottságot. E bizottság úgy a közgyűlésen, mint a közös ebéden és estélyen az érkező vendégek fogadásáról és kalauzolásáról tartozna gondoskodni.

6. A közgyűlést és az előadásokat rendező bizottság a közgyűlés megtarthatásának helyéről, az előadások célirányos csoportosításáról és lebonyolításáról és végül a nyomtatványok kézbesítéséről gondoskodna.

Végül:

7. A sajtóbizottságot, melynek működése arra terjedne ki, hogy a sajtó képviselői kellő méltatásban részesüljenek és a közgyűlés és az azzal együttjáró további mozzanatokról a sajtó helyes és kimerítő kommunikékkal láttassék el.

Az igazgatótanács által megbízott rendező-bizottsági tagokon és az egyesület titkárán kívül, ki hivatalból tagja a bizottságnak, a mai értekezletre a következő urakat voltam bátor meghívni:

Dr. Balkay Béla, Baresay Oszkár, dr. Bischitz Béla, Burdáts Lajos, Cséti Róbert, dr. Csesznák Sándor, Dezsényi Gyula, Dérer Mihály, Dérer Ottó, Farkas János, Gáger Emil, György Albert, dr. Hauer Ferencz, Illés Vilmos, dr. Láng Mihály, Lehotzky Gyula, Lestyánszky Dezső, dr. Links Jenő, Löwenheim Mór, dr. Papp Károly, Palmer Artur, Petrovits Béla, Severlay Zoltán, Szabó Károly, Vida Jenő, Viest Iván, Veissmahr Sándor, Zsoldos István.

Az előkészítő-bizottság tagjainak cím- és lakjegyzéke.

Andreics János min. tanácsos, Pénzügyministerium és Thököly-

út 94. Balkay Béla dr. ügyvéd, Döbrentei-tér. Barcsay Oszkár főmérnök, VI., Aradi-utca 12. Beck Károly nyug. központi felügyelő, Üllői-út 25. Burdáts Lajos főmérnök, Pénzügyministerium (Bányászati osztály). Cséti Róbert igazgató, Külső-Váci-út 95. Csesznák Sándor dr. titkár, áll. jogügyi igazgatóság, fővámház. Dezsényi Gyula igazgató. Fürdő-u. 10. Dérer Mihály főbányatanácsos, m. kir. áll. vasművek központi igazgatóság, Budapest, Kőbányai-út. Dérer Ottó jogügyi fogalmazó jogügyi igazgatóság, vámház. Farkas János igazgató, II., Zsigmond-u. 11. Gáger Emil igazgató, József-körút 10. Gálócsy Árpád egyesületi titkár, Kecskeméti-u. 14. György Albert nyug. főfelügyelő, I. Budafoki-ut 22. Hauer Ferencz dr., gyárorvos, m. kir. áll. vasművek központi igazgatóság, Budapest, Kőbányai-út. Illés Vilmos főmérnök, Pénzügyministerium (szénbányászati osztály). Láng Mihály dr. ellenőr, Pénzügyministerium és Kigyló-tér 4. Lestyánszky Dezső mérnök, Hegedüs Sándor-u 16. Lehotzky Gyula mérnök, Baross-u. 81. Links Jenő dr. titkár Egyetem-u. 1. Papp Károly dr. magy. kir. geológus, Stefánia-út 14. Palmer Arthur főmérnök, Pénzügyministerium (szénbányászati osztály). Petrovits Béla műegyetemi tanársegéd, Gellért-tér 4. Severlay Zoltán titkár, Nádor-u. 6. Schleicher Aladár mérnök, Mérleg-u 11. Szabó Károly igazgató, Arany János-u. 25. Szőke Imre dr. főbányabiztos, Budapest, Bányakapitányság. Urbán Béla főbányabiztos, Pénzügyministerium. Vida Jenő igazgató, Nagymező-u. 19. Viest Iván mérnök, Rákóczy-út 86. földsz. 2. Weissmahr Sándor pénzügyministeriumi tisztv. Pénzügyministerium, (szénbányászati osztály). Zsigmondy Árpád nyug. főfelügyelő, Zárda-utca 51. Zsoldos István főmérnök, m. áll. vasművek központi igazgatóság, Budapest, Kőbányai-út.

Tekintettel az ügy sürgős voltára, ezennel bátor vagyok a tisztelt értekezletnek egy üzszeállítás betérjeszteni, a melynek alapján a bizottságokat mint megalakultakat kérem tekinteni. A bizottságok működésük megkezdésükkor természetesen a szükséghez képest saját hatáskörükben újólag kibővíthetik magukat, kérem azonban ezen kibővítést esetiől-esetre az elnöki bizottságnak tudomásul adni.

1. Elnöki bizottság:

Elnök: Andreics János. *Titkár:* Weissmahr Sándor. *Tagjai:* Beck Károly, Gálócsy Árpád, Zsigmondy Árpád.

2. Titkári bizottság:

Elnök és titkár: Gálócsy Árpád. *Tagjai:* Burdáts Lajos, György Albert, Lestyánszky Dezső.

3. Meghívó bizottság:

Elnök: Zsigmondy Árpád. *Titkár:* Links Jenő dr. *Tagjai:* Beck

Károly, Dezsényi Gyula, Láng Mihály dr., Löwenheim Mór, Palmer Arthur, Severlay Zoltán, Vida Jenő.

4. *Ismerkedési estélyt, közös ebédet, hangversenyt és kirándulásokat rendező bizottság:*

Elnök: Gáger Emil. *Titkár:* Viest Iván. *Tagjai:* Barcsai Oszkár, Bischitz Béla dr. Cséti Róbert, Csesznák Sándor dr., Dérer Ottó, Hauer Ferencz dr., Lehotzky Gyula, Lestyánszky Dezső, Petrovits Béla, Severlay Zoltán, Schleicher Aladár, Szabó Károly, Vida Jenő, Zsoldos István.

5. *Fogadó bizottság.*

Elnök: Palmer Arthur. *Titkár:* Lestyánszky Dezső. *Tagjai:* Csesznák Sándor dr., Dérer Ottó dr., Barcsai Oszkár, Petrovits Béla, Zsoldos István.

6. *Közgyűlést és előadásokat rendező bizottság:*

Elnök: Dérer Mihály. *Titkár:* Illés Vilmos. *Tagjai:* Balkai Béla dr., Farkas János, Papp Károly dr.

7. *Sajtóügyi bizottság.*

Elnök: Szeőke Imre dr. *Tagjai:* Links Jenő dr., Láng Mihály dr., Urbán Béla.

A bizottságok szept. 1-től kezdődően permanenciában vannak.

Lapnemei !!

Közérdek

A Magyar Bányász- és Kohász-Altisztek Országos Egyesületének
Hivatalos Lapja.

Szerkeszti: **LITSCHAUER LAJOS**

m. kir. bányatanácsos

közreműködésével: **MATEJKA GYULA**

közp. jegyző.

A JÓ SZERENCSET

Műszaki, Bányászati és Kohászati Heti Szaklap
ingyen havi melléklete.

Megjelenik minden hónap második vasárnapján.

TARTALOM: Hivatalos közlések. Jegyzőkönyvek. — Jelentés a Felsőbányán tartott közgyűlés és kirándulások lefolyásáról.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Rosztokán, 1910. évi július hó 3-án az Iglóvidéki osztály által tartott gyűlésen.

Jelen volt: 7 tag.

1. Mega Samu o. e. üdvözli a megjelent tagokat s sajnálatát fejezi ki hogy ezen fontos gyűlésen csak 7 tag jelent meg, habár az utolsó bindti özszejövetelen többen ígérték meg megjelenésüket.

2. O. jegyző felolvassa a központtól érkezett átiratot, a társpénztárak reformálását illetően.

A gyűlés Mega Samu o. e. előadása után, indítványára a következő határozatot hozza:

Az osztály elvárta volna a központtól hogy a Mega-féle »Társ-pénztári reform javaslatot« teljes terjedelmében közölte volna az egyes osztályokkal.

A javaslat főpontjai az egységes társpénztár és a szabad mozgás volna, melyből kiindulva egy szűkebb bizottság ezt kidolgozta volna, alapul véve a fent nevezett javaslatot.

Miután a központ s a kincstári altisztek nem azonosítják magukat a tervezettel ez talaját elvesztette mert csak úgy volna értelme ha az özszes magyarországi társpénztárak egyesülnének, s annak mindenki köteles volna tagja lenni, a legkisebb társulatok alkalmazottjai is.

3. Gaschina Ferencz, Przykril Gottlieb, Wopalenszki Ágost urak tagdíjukat már mázodizben nem fizették, kétszeri felszólítás daczára, Pfaff Márton tagtárs pedig ismeretlen helyre távozott, így fent nevezettek az osztály tagok sorraiból töröltetnek.

Több tárgy nem lévén o. elnök a gyűlést »Jó szerencsét« üdvözléssel berekeszti.

K. m. f.

Rozlosnik Károly
o. jegyző.

Mega Samu
o. elnök.

Hitelesítjük:

Reményi József.

Rozlosnik András.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett az O. M. B. és K. A. E. körmöczbányai osztályának folyó évi július hó 16-án saját helyiségében megtartott évi közgyűlése alkalmából.

Jelen voltak: Andrassy József o. e., Paschkó Imre o. j., Oszvald János o. p., Palencsár Márton, Keresztény István, Koncezvald Gyula, Mráz János, Város Lajos, Czidler Alajos, Záhorszky József, Lukács József, Lukács András, Misztrik János és Polinák Ferencz.

Az elnök szívélyesen üdvözli a megjelenteket. Rövid visszapiantást vett a lefolyt évre, s örömeinek ad kifejezést egyesületünk haladása felett, sajnálkozását fejezi ki azonban, hogy egyesületünk létszáma különböző okokból négygyel apadt s csak egygyel növekedett. A közgyűlést megnyitja.

Elnök, jegyző és pénztáros felolvassák múlt évi működésükről szóló jelentéseiket.

A közgyűlés a tisztikart zajosan megéljenzi s köszönetét nyilvánítja eddigi fáradozásukért.

Az elnök a pénztári számadások megvizsgálására Palencsár Márton és Lukács József tagtársakat kéri fel s ez időre a gyűlést felfüggeszti.

Palencsár Márton és Lukács József beszámolnak a számadások megvizsgálásáról s jelentik, hogy azok rendben találtattak.

A közgyűlés meglelégedéssel tudomásul veszi és ez után a pénztárosnak a felmentvényt megadja.

Elnök elrendeli a jövő évi tisztikar megválasztását, s 3. módot sorol fel a választás keresztiül vételére, u. m. vagy felállással s ekkor a többség dönt, vagy titkos vagy pedig egyhangu választást, melyek közül a közgyűlés tetszés szerint választhat bármely módot. A választást elrendeli.

A közgyűlés Polinák Ferencz indítványára a volt tisztikart újból megválasztja.

Elnök elfoglalja székét és úgy ő mint tisztársai köszönetüket fejezik ki a tagok bizalmáért.

A tisztikart zajosan megéljenzik.

Elnök indítványozza, hogy a megüresedett alelnöki állás töltessek be, s erre az állásra Mráz Jánost, — helyébe pedig az ellenőri állásra

Misztrik Jánost, — és a szükséges könyvtárosi állás betöltésére Biró Lajost jelöli.

A jelölteket a közgyűlés egyhangulag megválasztja.

Elnök bejelenti, hogy jelenlegi helyiségünket Schwartz Gyula m. kir. bányatanácsos, bányahivatali főnök úr volt kegyes rendelkezésünkre bocsátani, a miért is hálás köszönetét fejezi ki a tanácsos úr ezen jó indulatáért és egyesületünk szíves pártolásáért.

A közgyűlés zajosan élteti egyesületünk nagy pártfogóját, s kéri az elnököt, hogy az osztály hálás köszönetét a tanácsos úrnál tolmácsolja. Az elnök a gyűlést berekeszti.

K. m. f.

Andrássi József

oszt. elnök.

Paschkó Imre

oszt. jegyző.

Hitelesítjük.

Palencsár Márton.

Polinák Ferencz.

Jegyzőkönyv.

A magyar bányász- és kohász-altisztek országos Egyesületének Zalatnavidéki osztályának 1910. évi augusztus hó 2-án este 6 órakor a kohóművezetőségi irodában megtartott gyűléséről:

Jelen vannak az alulírottakon kívül: Kaucz István, Szép Sándor, Magos István, Debreczeny Bálint, Kapros Károly, Kuhajda Ferencz, Miklós Sámuel, Horzsa Pál, Auer József, Hamuth Márton és Császár Rezső egyesületi tagok.

Tárgy: 1. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése. 2. A havi tagsági díj eltörlésének tárgyalása. 3. A folyó évi közgyűlésre kiküldendő megbízott jelölése. 4. A központ két átiratának tudomásul adása. 5. Indítványok.

1. Elnök a megjelenteket üdvözölve, felolvastatja a múlt gyűlés jegyzőkönyvét.

Mely megjegyzés nélkül tudomásul szolgál és hitelesíttetik.

2. Elnök tudomására hozza a gyűlésnek, hogy több egyesületi tag névszerint: Baka Árpád, Horzsa Pál, Debreczeny Bálint, Gomolyák János, Szép Sándor, Magos István, Kuhajda Ferencz. Wolf Hermann és Császár Rezső a fiók egyesület pénztárába fizetendő 30 filléres tagsági díjnak beszüntetését kéri. Felszólítja tehát az egybegyülteket, hogy határozzanak a kérelem fölött.

A gyűlés a kérelmet elfogadva tárgyalás alá bocsátja.

Kapros Károly egyesületi tag felszólal a mellett, hogy az egész tagságdíj eltörlését nem tartja üdvösnek, hanem jobbnak véli azt 10 fillerre redukálni, mely fillérekből — a fiók egyesület részére feltétlenül szükséges — szakkönyvek vagy szaklapok rendelése eszközölhető és az egyesület egyéb felmerülő kiadásai fedezhetők.

A gyűlés Kapros Károly véleményét helyeselve a tagsági díjnak 10 fillérre való csökkentését egyhangulag elfogadja.

3. Elnök jelenti, hogy az anyaegyesület a folyó évi közgyűlést Felsőbányán tartja meg, határozathozatalra hívja fel az itteni osztályrészéről szükséges-e megbízottnak a kiküldetése és ha igen, határozzon a jelöltet illetőleg.

A gyűlés, mivel a közgyűlés programjának pontozatai mindnyájunkat érdekelnek elhatározza, hogy folyó évi aug. hó 20-án tartandó évi közgyűlésre egy megbízottat küld ki, kinek útiköltség fedezésére utólagos elszámolás mellett 40 korona előleget szavaz meg az osztály pénztárából. Továbbá az egybegyűltek a megbízatásra Zavilla Nándor elnököt kéri fel, ki azonban megköszönve a fiók bizalmát másnak ajánlja a kiküldetését. Miután Kaucz István anyagkezelő — általánosan ismert elfoglaltságára hivatkozva — sem fogadta el a megbízatást, erre a gyűlés Kapros Károly irodasegédet kéri fel, ki megköszönve az egyesület bizalmát a jelölést, illetőleg a megbízatást örömmel fogadja el és igéri, hogy minden igyekezete oda fog irányulni, miszerint ezen részére megtisztelő bizalomnak megfelelően.

4. Elnök felolvastatja a központi egyesületnek két átiratát, melylyel tudatja a fiókegyesülettel, hogy a selmezbányai altisztek 50 tagból álló küldöttsége járt Selmezbánya képviselő-jelöltjénél és a nagyméltóságú Pénzügyminister úrnál a már több ízben megfolyamodott fizetés-rendezés ügyében.

A gyűlés a felolvastakat örömmel veszi tudomásul.

5. Indítványok során Császár Rezső kezdeményezésére felmerült a végzett bányatanulóknak havi díjjal való ellátásának ügye.

A gyűlés hosszabb eszmecsere után elhatározza, hogy azt a központnak bejelenti indítványok sorába való felvétel végett, mely tárgynak a közgyűlésen való előadására Kapros megbízottnak a figyelmét felhívja.

6. Továbbá elnök jelenti, hogy Schandl János egyesületi tag sem kilépését nem jelentette be, sem pedig évi 2 korona tagsági díját nem fizette be, s e fölött kéri a gyűlést határozni.

A gyűlés Schandl János tagot kilépettnak fogja venni, de utasítja a központi évi 2 koronás tagsági-díj befizetésére.

Több tárgy nem lévén, a tárgysorozat ki lévén merülve elnök a gyűlést berekeszti s a jegyzőkönyv hitelesítésére Debreczeny Bálint és Kuhajda Ferencz tagokat kéri fel.

K. m. f.

Zavilla Nándor, s. k.
oszt. elnök.

Schandl Antal, s. k.
oszt. jegyző.

Hitelesítők:

Debreczeny Bálint, s. k.

Kuhajda Ferencz, s. k.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Selmezbányán, a bányaiskola nagytermében a M. B. és K. A. O. E. Selmecz-vidéki osztályának augusztus 7-én d. u. 3 óraker tartott ülésén.

Jelen vannak: Révay Adolf elnök, Gindl János pénztáros, Ballay János, Hajnicki András, Haniska Antal, Honek Ignác, Jakóby Ferencz, Kellner Aurél, Lupták J. Matejka Gy. Pohly János, Riedl Ferencz, Szászik Ferencz, Wodráska Béla tagok, s Kossik István mizserfai osztálytitkár mint vendég.

Elnök előadja, hogy a memorandum egyes pontjai javításra szorulnak s e célból felolvastatja a memorandum teljes szövegét, felkérve a tagokat, hogy a szükséges pontok javításához szóljanak hozzá, mire jelen voltak az emlékiratnak a kincstári altisztek fizetés rendezését s az állami nyugdíjjal való ellátást kérő pontok helyébe az állami fém és sóbányászat fémkohászat, pénzverés, fémjelzés és fémbevéltás, s a bányászati főiskola altisztjeinek statusát az 1909. évi XV. t.-cz.-el az állami szénbányászat, s a vaskohászat, vasbányászat altisztikéihez hasonlóan kérjük szervezni a társ-pénztár köteléke alóli felmentéssel.

Továbbá elnök előadja, hogy július 5-én az állami- fém és sóbányászat s azzal rokon ágazatok tisztviselőinek küldöttsége Dr. Lukács Eászló pénzügyminister úr Ő Nagyméltóságánál Farbaky István ministeri tanácsos élén előadták abbeli kérelmüket, hogy az állami szénbányászatnál alkalmazott műszaki és kezelési személyzetnek az 1909. évi XV. t.-cz.-el megállapított szervezetéhez és javadalmazásához s az állami vaskohászok és vasbányászok ellátásához hasonlóan szabályoztassék az állami fém és sóbányászati alkalmazottak szervezete és javadalmazása.

A minister úr jogosnak és méltányosnak ismerte el a kérelmet s kilátásba helyezte, hogy a menynyiben az állam pénzügyi viszonyai megengedik, kedvezően fogja a kérdést megoldani.

A jelentés tudomásul vétetik, mire hosszabb vita támadt az iránt, vajjon a felterjesztendő memorandum teljes szövege azonnal a közgyűlés után, vagy csak a fentérintett küldöttségnek tett ígéret teljesítése után terjesztessék fel, mire többség kívánatára osztály a közgyűlés elé azon javaslattal járúl, hogy a teljes szövegben való benyújtás az ígéret beváltásáig halasztassék el.

A közgyűlésen részt venni szándékozók bejelentésének határideje aug. 11.-ében állapítottatott meg.

Ballay János indítványozza, hogy az alapszabályok hézagosak s így javításra szorulnak. A javaslat a közgyűlés elé terjesztendő.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Jakóby Ferencz és Riedl Ferencz tagok kérettek fel, mire az ülés bezáratott.

K. m. f.

Révay Adolf
oszt. elnök.

Matejka Gyula
az oszt. jegyző helyett.

Hitelesítők:

Riedl Ferencz.

Jakóby Ferencz.

Jelentés a Felsőbányán tartott közgyűlés és kirándulások lefolyásáról.

A Magyar Bányász és Kohász Altisztek Országos Egyesülete f. év augusztus hó 20-án Felsőbányán tartotta II-ik évi közgyűlését, hogy közös ügyeit és bajait megbeszélje és orvosolja.

A meszsze vidékiek már e hó 18-án útrakeltek, hogy a hosszú utazás fáradalmait odaérkezve kipihenhessék. Másnap augusztus hó 19-én Nagybánya állomásra érkezve, az ottani altisztek megbízottjai már lelkesedve vártak az érkező vendégekre, ott megszakítva az utazást, a várakozó kartársakkal együtt, egyikük kedves lakásába tértek. A villás reggelit, majd a finoman készített ebédet elfogyasztva s az erdélyi boroktól megerősödvé, megtekintették az érczelőkészítőművet, a hivatalos helyiségben aranydús érczetek és a város szépségeit. — Este $\frac{1}{2}$ órai vonattal Felsőbányára folytatták utjukat. Az állomáson a rendezőbizottság és szállásadóktól, mondhatni testvéri szeretettel fogadva, mindenki a kijelölt szállásra vezetett.

Augusztus 20-án vagyis a közgyűlés napján reggel gyülekezés volt az altiszti irodában, onnan testületileg résztvettek a 9 órai istenitiszteleten, mely után az összes altisztek nevében egy bizottság tisztelt a bányahivatal főnökénél, nagyságos Bradolka Frigyes kir. bányatanácsos úrnál, a ki örömet fejezte ki a hozzávaló ragaszkodásért, a megtisztelő bizalmat megköszönve s az altiszteket, irántuk mindenkor táplált jóindulatáról továbbra is biztosítva, megígérte, hogy részt vesz a közgyűlésen is. A bizottság a hivatalfőnök, kir. bányatanácsos úr szavait lelkesen megéljenezve távozott a »Korona« vendéglőbe, a hol még délelőtt 11 órakor választmányi gyűlést tartott.

Délután 3 órakor kezdődött a közgyűlés, melyen nagyságos Bradolka Frigyes kir. bányatanácsos hivatalfőnök, mint díszelnök és a város polgármestere Farkas Jenő, mint vendég jelenlétükkel díszítették a közgyűlést. Bradolka Frigyes kir. bányatanácsos úr az egész gyűlés lefolyását figyelemmel kísérte és tanácsokkal támogatta a gyülekezetet. Miért is úgy a tanácsos úrnak, mint a polgármester úrnak az ügy iránti érdeklődéseért ez úton, a gyűlésen jelenlevők hálás köszönetüket nyilvánítják.

A közgyűlésen résztvevett tagok száma 50.

A gyűlés este 6 óra utánig tartott s így az indítványozott üdvözlő táviratokat csak másnap reggel lehetett feladni.

Este 8 órakor ugyancsak a »Korona« vendéglőben díszteríték várakozott a vendégekre. A bankettet megelőzőleg az ottani bányászzenekar a vendéglő előtti téren zendített rá kedves magyar darabokra, mintegy jelét adva az érkezett vendégek örömének, mely szokatlan jelenség anynyira felköltötte a lakosság érdeklődését, hogy több százra tehető hallgató közönség csoportosult a vendéglő elé. Bent pedig cigányzene mulattatta a vendégeket.

Az egyesületi tagokon kívül a tisztviselők részéről a banketten résztvettek Bradofka Frigyes kir. bányatanácsos, Farkas Jenő polgármester, dr. Tóth Gábor kir. bányaműorvos, Schnier Imre kezelő sedétiszt; az altisztek részéről Fábian József, Fuchsz Vilmos, Barta Gyula Désy Sándor és Rusiczky Lajos vendégek.

A mulatság kedélyességét a jelenvolt hölgykoszorú emelte. Ott volt Neuschl Jánosné, Fabian Józsefné, Schnier Imréné, Kovács Andrásné, Rusiczky Ferenczné, Fuchsz Vilmosné, Magos Mihályné, Szász Károlyné úrinők és Dacher Erzsike kisaszszony. A terítékek száma összesen 60 volt.

Vacsora alatt megindultak a pohárköszöntők s az egy-egy toszttal felhangzott éljenzést csak a cigányzene nyomta el egy-egy kis időre. Vacsora alatt első ízben emelt poharat Farkas Jenő polgármester úr, mint az ottani társulati bányavállalatoknak elnöke, beszédében kifejtve a bányászok nehéz hivatását s poharát emelte az altisztekre és azok családtagjaira. E tosztot követte Rusiczky Lajos igen lelkes felköszöntése, melyben Bradofka Frigyes bányatanácsos urat éltette, a ki nagyszabású válaszában viszapillantást vetett a gyakorlati tέρre és úgymond, saját tapasztalatából elismerőleg nyilatkozott, hogy az üzemet csak akkor lehet jól fejleszteni, ha az üzemvezető a kötelességet ismerő altisztekkel egyetértőleg vezet. De az altisztekre nemcsak a bányában vár a nehéz kötelesség, de otthon is, a kihez szívének vonzódik — hön szerető feleség és gyermekeik s ezekre is ürítette a poharát. Majd a polgármester és bánya műorvos úr s a rendező bizottság részesült felköszöntésben. Többek között tosztot mondtak még Dacher Mihály a tanácsos úrra, Müllmann Antal a központi elnökre, Kellner Aurél a hölgyekre, Ballay János a szállásadókra.

A mulatság kedélyessége tetőpontját érte, a midőn víg poharozás között, felhangzó lelkes toszttal tanácsos úr érezes s fiatalságot tánczra biztató hangja, a mihez nem kellett sok nógatás, bizonyítja, hogy nem csak a fiatalok, hanem az öregek is tánczra perdültek s majd virradtig folytatták.

Rövid pihenés után korán reggel felkelve s a felejthetetlen édes

emlékekkel elbúcsúzva a kedves szállásadóktól, ismét csoportosulva, kirándulás tétetett a városi muzeumba és a kongresszuszon résztvevő tagoknak egy része, László Endre fernezélyi osztályelnök előzékeny és tapintatos vezetése mellett egy igen magas hegylánczolon keresztül átvonulva a fernezélyi völgybe, útközben megtekintette a Herzsóbánya egyik francia társulatnak modern berendezésű érczelőkészítő művét, innen a völgyön át a fernezélyi kohótelepre érkezett, a hol rajongással határos szeretettől fogadtatva, a díszesen terített asztallal s frissítő itallal láttattak el a fáradtan érkező vendégek.

Itt az ebédnél résztvevő: Hullán János hivatalfőnök, kir. főmérnök, Pósch Adolf kir. s. mérnök, Ponner János kir. s. mérnök, Pfeiffer Jakab tanító, összesen 34 vendég, mely asztaltársaságot több hölgy jelenléte díszítette. Ebéd után Ponner János kir. s. mérnök úr fíradtságot nem ismerő kalauzolása és körülményes magyarázata mellett a jelenlevők megszemlélték a kohó üzemét. Fíradtságáért fogadja a leghálásabb köszönetet.

A páratlan vendégszeretet után alkonyatkor a részükre rendelt kocsikon a társaság visszament Nagybányára, a hol még utolsó élet-erő cseppekkel felvillanyozva, késő éjszaka nyugalomra tért s reggel hálával telt szívvel mondott köszönetet azoknak, a kik otthonukat előttük oly szívélyesen megnyitották.

A felejthetetlen napok véget értek s a legközelebb viszontlátás reményében elbúcsúzva hazautaztunk.

Most, midőn a nagy nyilvánosság előtt is köszönetet kell mondanom a vendégszerető városoknak és ottani kartársainknak, s mi a kik, meszsze vidékről Szatmár aranybércei vendégszerető falai közzé jöttünk s ott az igaz szívből fakadó lelkesedést láttuk, tapasztaltuk, melylyel minket, mint a bányász és kohász altiszti egyesület szerény munkásait vendégszerető közönsége fogadott, azt hiszem minden ott volt kartársamnak szíve érzelmét tolmácsolom, a midőn ezúton is leghálásabb köszönetünket fejezem ki mindazon sok jóért és kellemesért, melyet nekünk anynyi kedvességgel nyújtottak.

Jó szerencsét!

Ballay.

Kutatásban, mélyfúrásban, ércz- és szénbányaüzemben járatos, irodai és ügyviteli teendőkhez értő, bányaiskolát végzett, nagyon megbízható, üzemvezetésre feltétlenül alkalmas, igen ajánlható, intelligens egyén számára, **üzemvezetői, vagy főfelőri** állást keresünk szeptember elejére. Szíves ajánlatokat „1564. R.” jelige alatt, továbbít (10 filléres póstajegy ellenében) a szerkesztőség.

2-4

Bányaiskolát jó sikerrel végzett, huszonhat éves, nős, úgy a bányászati üzemi, mint az irodai teendőkben járatos bányafelőr felmondatlan állását változtatni óhajtja. Szíves ajánlatokat „1563. K.” jelige alatt (10 filléres póstajegy ellenében) a szerkesztőség továbbít.

2-4

Stein Sándor

műszaki szijgyártó műhely.

BUDAPEST, VIII., Köztemető-ut 12 a.

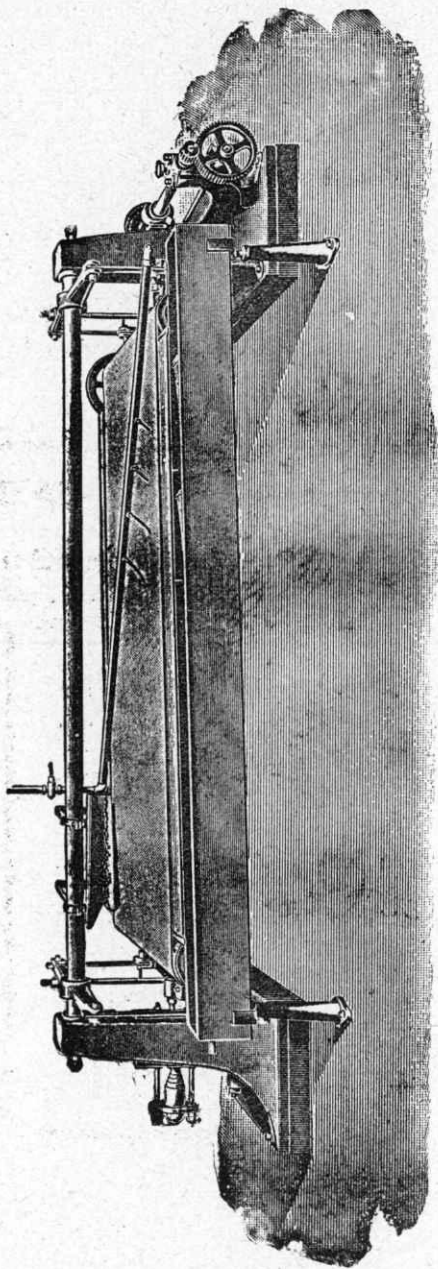
☛ Ó Felsége a szerb király udvari szállítója. ☛

Ajánlja t. cz. bányatulajdonosoknak saját készítményü bányabőr felszereléseket u. m. mindennemü **mentő-öveket** zárkapocscsal előírasosan készítve. **Mászó-öveket, biztonsági övek, bánya bőrruhák** eredeti Cromm-bőrből, **füst álarcokat** többféle mintákban. **Lószerszámokat** és mindennemü tűzoltósegéd-eszközöket. **Árjegyzéket kívánatra küldök.**

Jelesen végzett, nyolcz évi gyakorlatot kimutatni tudó, **bányafelmérő, főfelőri, üzemvezetői, vagy bányamérői** állást keres. Folyamodó 28 éves, nőtlen. Szíves ajánlatokat „1557.” jelige alatt (10 filléres póstajegy be-
küldése ellenében) a szerkesztőség továbbít.

3-3

Kachelmann Károly és fia gépgyára Vukye.

Dillamos és gőzhajtású szállítógépek Dugattyús és centrifugal bányaszivattyúk

Érczelőkészítőművek

Zúzoberendezések

Szabadalmazott

Humboldt-féle rázószérek

Szabadalmazott

Bartsch-féle körlököszerék

Aknatornyok

Aknaberendezések

Legújabb szerkezetű W.

aprítógépek, osztályozó

sziták, mosó-dobok, W.

W.W. ülepítő-gépek. W.W.W.

ROHONCZY J.

PARCELLÁZÓ ÉS INGATLAN ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 17. SZÁM.

Birtokok parcellázását saját költségeimmel fedezem, úgyszintén azok elcserélését esetleg eladását csekély díj ellenében pontosan és lelkiismeretesen eszközölöm. Aki házát, birtokát eladni vagy :: elcserélni óhajtja, forduljon hozzám. ::

Minden tudakozódásra irodám készséggel díjtalanul megadja a kellő felvilágosítást.

FOGAK

szájpadlás és gyökerek eltávolítása nélkül 4 koronától feljebb,

:: **10 ÉVI JÓTÁLLÁSSAL.** ::

Az általam készített és a párisi fogorvosi akadémia kiállításán kitüntetett fogak rágásra kitűnően használhatók, könnyen megszokhatók, a beszédben semmiféle zavart nem okoznak, szagot, ízt nem kapnak, a szájból ki nem vehetők és a valódi fogakat teljesen pótolják. Továbbá aranyhidak és koronák egyedüli ::
speciális készítője ::

SCHATZ JENŐ

TEKHNIKAI FONÖK

Budapest, VII., Wesselényi-utca 60., I. 4. szám.

Fogorvosi intézet = Rendelés egész napon át este 8 óráig.

Vasár- és ünnepnapokon is.

Szakorvosi rendelés fog- és szájbeteg részére.

Fogtömések a leg gondosabb kezeléssel. Speciális, fájdalommentes fogműtétek. Régi roszt fog-
:: sorok átalakítása megvárható. Vidékiek 12 óra alatt kielégíttetnek. Mérsékelt árak. ::

A hirdetésekre való reflektálásor kérjük mindig lapunkra hivatkozni.

Angló-American

finom angol úri szabóterem

Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám I. em.

A lelegegánsabb és legfinomabb úri öltönyöknek és felöltőknek egyedül az Angló-American cég a speciális készítője, kizárólag angol kelméből.

== Készpénz, valamint amerikai hitelrendszer. ==

Közigazgatási ügyekben

u. m. honossági, illetőségi, örökbecfogatás, házassághoz diszpenzáció (kihirdetés aluli felmentés) kivételes nősülési engedély kieszközlése, nagykorúsítás, névmagyarosítás, iparendély megszerzése és közigazgatási ügyekben legmegbízhatóbb értesítésadással szolgál. Ügyszintén bármely ügynek gyors és lelkiismeretes lebonyolításáról, valamint a szükséges okmányok beszerzéséről gondoskodik.

FELLNER ÁRMIN közigazgatási és okmánybeszerzési irodája
Budapest, VI., Szondy-utca 79. sz.

Alapított 1888. évben

Alapított 1888. évben

REFORM

tudakozó- és inkaszszó-intézet

tulajdonos:

Székely Sándor

Budapest, VI. kerület, Andrassy-út 66. szám.

Kereskedelmi és magán információk legmegbízhatóbban beszerezhetők jutányos díjak mellett.

Külön inkaszszó osztály

! Villamos zseblámpa !

Mindenkor használatra készen. Gyenge nyomás az
:: ujjal és élénk villamos fény árad szét. ::

Teljesen veszélytelen!

Könnyen és kényelmesen hordható a zsebben és évekig hasznítható.
A villamos battria, ha már felhasznált, újjal helyettesíthető.

== Ára teljes felszereléssel 3 korona. ==

Nagyító lencsével 4 K.

Battéria 1 K.

Szétküldés utánvétellel.

Neumann József

Budapest, VIII., Örömvölgy-utca 16. szám.

Beretváld önmagadat

az amerikai biztonsági beretva-készülékkel.

Ez a világban a legkellemesebb használatu és a legjutányosabb készülék! A gyakorlatlan kéz is leveszi kifogástalanul a legkeményebb szakált gyorsan, simán. Még sötétben is biztosan és veszélytelenül beretválkozhatunk. Egyedüli védelem az undorító ragályok, mint például a szakálsömör ellen. A készülék használatra készen, legfinomabban ezüstözve, portómentesen csak 5 korona 20 fillérbe kerül s a pénz beüldése ellenében, vagy utánvétel mellett rendelhető:

D. E. Scheffer

Budapest, VII. ker., Baross-tér 13. sz.

A készüléket csak egyszer kell megvenni, készütsége kitűnő és egy emberéleten át kitart. 1907-ben 50.000 darab kelt el.

Igen sok elismerő levél.

A hirdetésekre való reflektálásokról kérjük mindig lapunkra hivatkozni.

FUCHS SÁNDOR

épület- és műlakatos-mester
Budapest, VII., Kisdiófa-utca 8.

Elvállal mindennemű lakatos- és mechanikai munkákat, úgy mint: épület vasalását, rolót, napellenzőket és diszrácsozatokat, tűzhelyeket felelősség mellett és villanyszereléseket. Költségvetést és rajzokat díj nélkül küldök.

Pénzkölcsön!!

Vidéki szilárdan épített bérházakra: 10–50 évi törlesztésre 5%-os kamatozás mellett, a becstérték 55%-át. **Földbirtokokra:** 10–60 évi törlesztésre 4%-os kamatozás mellett, a becstérték 70%-át. **Drága kölcsönöket konvertálunk.** Beküldendő: telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokív. **Tisztviselőkölcson:** 10–30 évi törlesztésre 6%-os kamatozás mellett. **Megszerezzük a legmagasabb kölcsönt.** **Közlendő:** életkor és szolgálati idő. Személyhitel 200 koronától 20.000 koronáig 8%-os kamatozás mellett.

Orsz. Hitel- és Kölcsönszerző-Vállalat Igazgatósága

VI. kerület, Izabella-utca 67. szám.

Telefon: 101–28.

Alapított: 1898. évben.

Felvilágosítás díjmentes. = Válaszbélyeg.

BECK KÁROLY

épület- és műlakatos, szab. ablak-
szellőztető-készülék és önműködő
:: zajnélküli ajtócsukó-készítő ::

BUDAPEST

VIII., József-utca 14. sz.

Szabadalmi sz. 16794.

Költségvetésekinygen

Mérték-vétel végett szives-
kedjék hozzám fordulni.

Ablakszellőztetők ára:

Legnagyobb, legnehezebb és díszes	25- K
Rendes ablakok iskolák, intézetek, magánlakásokhoz.	13- K
Könnyebb szimpla ablakokhoz	9- K
Klozetablak	7-60 K

3500 darab már használatban van.

Ablakszellőztető készülékeimet a következő nevesebb helyeken használják: Nemzeti Kaszinó,
Keresk. ministerium, Ref. főgimnázium, M. kir. Ludovika, Kispesti áll. elemi iskolákban s
több kórház és iskolában és vidéken is kftlnőnek bizonyultak.

„TITANIT“

(Ceipek módszerű) magyar biztonsági robbantóanyag r.-t.

Kitűnő magyar gyártmány. Ütés- nyomás- hő és fagy iránt teljesen érzéketlen. Bárhová szállítható és bárhol raktározható. Kezelése egyszerű és veszélytelen. Robbantó erejére nézve az összes eddigi robbanó anyagokkal versenyez.

Ára mérsékelt.

Kísérletek a gyár költségén végeztetnek.

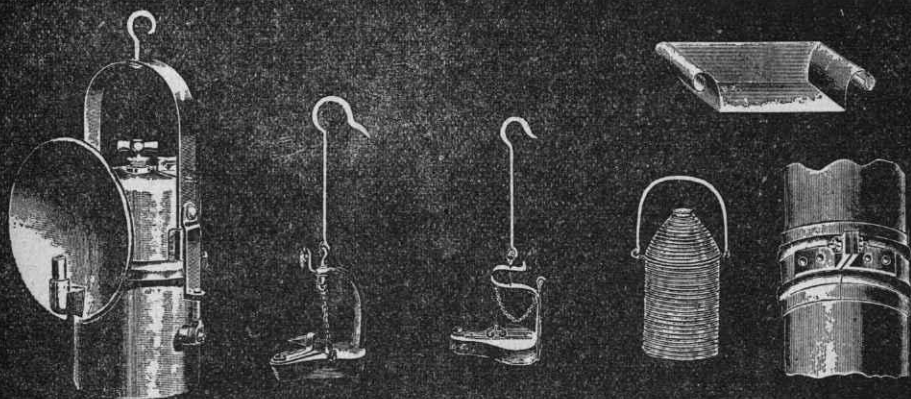
Bővebb felvilágosítással szolgál
központi iroda és eladási hivatal

Budapest, V., Mérleg-u. 3/a.

Telefon: 45—31.

Távirati cím: Ceiptitanit.

12—26

BARTOS ZOLTÁN

BÁNYAFELSZERELÉSEK GYÁRA

BUDAPEST, VI. ARADI-U. 60 SZ.

ÁRJEGYZÉK KIVÁNATRA.

Rendelések *Bartos Zoltán* Budapest, VII., Gizella-út 53. alá címzendők.

A »Jószerecsét« második és harmadik évfolyamához vászonkötésű bekötési táblákat szállít *Grohmann Gyula* könyvkötészete Selmeczbányán. Beküldött évfolyamokat, kötetenként (egy évfolyam két kötetben) bekötve 3 K 20 f árban. Egy-egy kötet egységára 1 K 60 f. 7-x.

Pályázat.

4120/1910. szám. A vrdniki m. kir. kőszénbányahivatalnál üresedésbe jött 1200 K évi fizetés, természetbeni lakás, évi 80 K fűtési általány és megfelelő jutalékkal javadalmazott m. kir. bányaajtishti állásra pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket, amennyiben közszolgálatban állanak felettes hatóságuk útján ellenkező esetben az illetékes főispán útján 1910. évi szeptember hó 30-ig hozzám annál is inkább nyujtsák be, mert a kitűzött határidőn túl beérkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Megjegyzem, hogy ezen állásra csak az a pályázó fog kineveztetni, aki a bányaiskolát jó sikerrel elvégezte és a szénbányászat összes ágazataiban jártas. Vrdnik, 1910. évi augusztus hó 15-én. *Somogyi* s. k. m. kir. mérnök, bányahivatali főnök. „1582 V.“

Pályázat.

3327. 2757. 1910. Alúlirott m. kir. főbányahivatal kerületében a zalatnai kohónál kinevezés folytán egy II. oszt. (segéd) altiszti (kohóvizsgálói) állásra ezennel pályázat hirdettetik. Az állás javadalma az 1906. évi IX. t.-cz. alapján személyi pótlékkal együtt évi 700 korona, azaz hétszáz korona fizetés, 160 korona, azaz egyszázhatvan korona lakpénz, továbbá 20 m³ tüzifa. A pályázókból megkivántatik a bányaiskolai végzettségen kívül a kohóüzemnél való gyakorlati jártasság és üzemi számadások vezetése, ép és egészséges testalkat, a magyar nyelvnek szó- és írásban való bírása. Szabályszerű szolgálati okmányokkal és bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezüleg írt pályázati kérvények az illető előljáró hivatal útján, ha a pályázó állami szolgálalban nem áll, mely esetben egészségi állapota közhatósági orvos által igazolandó, annak a városnak vagy vármegyeye főispánjának útján, melynek területén lakik, a jelen pályázati hirdetménynek a »Pénzügyi Közlöny«-ben való megjelenésétől számított 2 (kettő) hét alatt az alúlirott m. kir. főbányahivatalhoz nyújtandók be. Zalatna, 1910. évi augusztus hó 23-án. *Bp. Kzl.* (195).

M. kir. főbányahivatal.

Bányaiskalát végzett, két-három évi gyakorlatot kimutatni tudó nőtlen **bányafelőrt** keresünk szénbányatársulat számára. Okmányolt ajánlatokhoz 35 filléres, egyszerű folyamodványokhoz 10 filléres póstajegy csatolandó. Ajánlatokat és kérvényeket „1560. N.“ jelige alatt továbbít a szerkesztőség.

2-4

Teknikai tartalmú hirdetések
felvételével megbíztuk:

Grosz (Gyárfás) Pál urat
Budapest, Rákospalotán.

A Központi Váltóüzlet Részvénytársaság
Budapest, (V. ker., Szabadság-tér 3.)

*Mindennemű értékpapírokat, sorsjegyeket, ércpénzeket,
külföldi pénznemeket, a mindenkori hivatalos napi árfo-
lyamon vesz és elad.*
